MAZPULKS

MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM

1935.

№ 9

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERAS IZDEVUMS

MAZPULKI!

Iepērkoties vienā vietā Jūs ietaupīsiet laiku un naudu!

Latviešu firma

„TAUPĪBA"

īpašn. Teodors Heinsbergs

PIEDĀVĀ:

Mazpulku cepures mazumā par	Ls	3,50	(vairumā rab.)
Jostas	Ls	1,30	
Saktas sudraba	Ls	0,90	
Kakla saites	Ls	1,—	
Zeķes pēc lieluma	Ls	1,20—1,50	
Bikses gat. veidā	Ls	10,50	
Brunči gat. veidā	Ls	10.—	
Krekli	Ls	5,75	
Uzvalku drāna m/rā	Ls	5,75	

Gatavo mazpulku formas. **Augšminētās preces izsūta arī uz pēcmaksu.**

Rigā, Marijas ielā № 2-b (stacijas pasažā) **tēl. 32319.**

Pasta tekošs rēķins 10424.

Karlis Ulmanis

Sabiedriskie raksti un runas

1. un 2. daļa, J. DRUVAS sakopojumā

1. daļā sakopoti K. Ulmaņa raksti par Latvijas valsti, latviešu nacionalismu, zemnieku cīņām, saimniecisko politiku, dzīves un darba mērķiem, spēcīgiem raksturiem, jaunatnes uzdevumiem un domu graudi. 2. daļā sakopotas K. Ulmaņa runas par brīvības cīņām, par stipras nacionālas varas nepieciešamību, tautas mērķiem, un visas runas, kas teiktas pēc 1934. g. 15. maija. **Šie raksti un runas, kā mūsu nacionālā programma, nepieciešami katram domājošam tautas darbiniekam.**

Grāmatas 1. daļa 536 lapp. bieza, ar K. Ulmaņa ģīmetni; 2. daļa 584 lapp. bieza. Iespiestas uz sevišķi laba papīra maksā brošētas à Ls 4,—; iesietas greznā sējumā, piemērotas dāvināšanai à Ls 5,—.

Grāmatas var pasūtīt pa pastu, iemaksājot mūsu tek. rēķ. № 1278, vai iesūtot pastmarkās tās vērtību. Sūtīšanas izdevumi pircējam nav jasedz.

P.-S. „Zemnieka Domas"

Rīgā, Tērbatas ielā 33-35.

Mazpulku formas tērpu zeķes

dabūjamas latviešu uzņēmuma veikalā

P. TAŠKOVS, Rīgā,

Tērbatas ielā № 7,

Dzirnavu ielas stūrī, ieeja no Tērbatas ielas.

Turpat dabūjami visāda veida adījumi un trikotāžu izstrādājumi.

Izšuj:

karogus, nozīmes, mazpulku dalībnieku tērpus u. t. t.

Latv. Šujmašīnu S-ba

Marijas ielā 15. Tēl. 28598

MAZPULKS

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERAS MĒNEŠRAKSTS
JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM.

IZNĀK KATRA MĒNEŠA 15. DIENĀ.
REDAKCIJA UN EKSPEDĪCIJA: RĪGĀ, BAZNĪCAS IELĀ № 4-a. TĀLRUŅI: RED. — 21617, EKSPED. — 22222.
ABONĒŠANAS MAKSA: GADĀ LS 2,—; ATSEVIŠĶS NUMURS 20 SANT.
SLUDINĀJUMU MAKSA: 1/1 L. P. — LS 100,—; 1/2 L. P. — LS 50,—; 1/4 L. P. — LS 25,—.

V. gada gājums. 15. septembrī, 1935. g. № 9

Ausma Roga.

Mazpulki šis vasaras darbā.

Pienācis rudens, kad mēs beidzot pilnīgi varam pārskatīt savu darbu un vasaras darba svētību. Katrā lauku sētā rudens svētība ir tā, kas vai nu nomierina prātus, vai padara tos vēl bažīgākus. Un jo rūpīgāks bijis mūsu darbs, jo lielāku mīlestību mēs tanī ielikuši, jo vairāk tomēr panākumu, vairāk svētības mūsu laukos un tīrumos.

Un kāds tad ir mūsu mazpulku darbs šinī vasarā? Vai arī mazpulku darbā varam šovasar runāt par darba svētību? Cik bagāts, cik svētīts tas darbs, ko šogad darījuši mazpulku dalībnieki?

Viena otra atsevišķa mazpulku dalībnieka personīgi padarītais darbs ne vienmēr veiksmīgs. Bet kopsummā ņemot, šīs vasaras mazpulku darba svētība ir liela un nozīmīga. Šovasar mazpulku kustība ir vadīta vairāk dziļumā, nekā plašumā. Jaunu darbu un jaunu ideju saplūdums bijis liels un pārsteidzošs.

Bet vai paši mazpulku dalībnieki to ir jutuši un pareizi sapratuši? — Lūk, šis jautājums lai ir tas, kas mūsu turpmākās pārdomās prasītu skaidru atbildi.

Bez visiem iepriekšējos gados sāktajiem darbiem, šogad klāt nākusi valstiskā audzināšana, aptveramākas kļuvušas arī ilgstošās pieccīņas. Darba sacensības no sava mazpulka pārnestas uz rajonu, novadu un tad — mēs 13. oktobrī tās skatīsim jau arī valsts mērogā. Šovasar mazpulku dalībnieki bez visa tā iepazinušies pirmo reizi arī ar s a v ā m n o m e t n ē m.

Ko devusi valstiskā audzināšana? Ko tā modinājusi klusā, noslēgtā, savrūpā sētā augušā mazpulku dalībniekā? Vai tā viņam atvērusi kādu jaunu atziņu avotu, vai devusi varbūt vēl ko citu, vērtīgāku un tuvāku jaunajai sirdij? Valstiskā audzināšana rādījusi, ka ārpus katras atsevišķas sētas dzīvo arī citi zēni un meitenes. Viņi visi tādi paši moži un dedzīgi, pilni spēka un enerģijas. Un galvenais, — sanākuši pulciņā, tie var visi kopā darīt vienu un to pašu darbu. Visi var nostāties disciplinētās rindās un ar vienu mājienu, visi var spert soli uz priekšu, pa kreisi vai pa labi.

Ja to var panākt solī, ja rokas vēdienā var panākt tādu akmeņainu vienādību, tad taču ir skaidrs, ka visi šie zēni var un varēs reizi iedegties vienam mērķim. Varēs iedegties tādiem lieliem mērķiem, kādus viens atsevišķs cilvēks nekad nevarētu ne paveikt, nedz padarīt.

Vai tas jaunatnes apziņā nava jau liels sasniegums? Vai tā nava svētība, kuŗa kā kāds netverams Laimas vēlējums vadīs un pavadīs mūsu jauno paaudzi viņas rītdienas gaitās.

Tālāk — pieccīņas, kuŗas mums visiem jau tik pazīstamas. Ko tās šogad devušas un mācījušas? — Pašiem jauniešiem viņas likušas atzīt un saprast, ka darbā galvenā kārtā nepieciešama izturība un darba labums. Tagad jāizcīna vispirms tiesības piedalīties rajonu, novadu un valsts mēroga sacensībās. Un tad — beidzot tie izturīgākie un labākie darba darītāji varēs rādīt

visai tautai ko var, ko prot un ko spēj jaunatne.

Sacensības mazpulku jaunatnei atklājušas arī kādu citu trūkumu, proti, vāju mūsu vēstures zināšanu. Ne katrreiz tur vainojami zēni un meitenes. Bet tik, cik krīt uz viņu paviršību, tikdaudz nu ar katru gadu būs jācenšas vairāk un vairāk novērst šos trūkumus.

Visbeidzot še jāpiemin — mazpulku nometnes. Sabraukumi un dzīve baltajās teltīs! Dažas dienas ārpus mājas, kopā ar draugiem, pie ugunskuriem, rotaļām, dziesmām. Bet vai ar to vien mazpulku dalībniekiem var pietikt? Viņa princips tāču ir — vienmēr un visur paturēt dzīvu darba garu un pirmā vietā vienmēr nolikt lietderīgu darbu. Zināšanu iegūšana un darba prasmes attīstīšana — pirmais, tam seko atpūta un prieks, jo jaunatnes prieks un darbs nedrīkst atsvešināties no patiesās dzīves.

Tādēļ arī mazpulki rīko un rīkos arī turpmāk savas nometnes ar to nolūku, lai ieaudzinātu savos dalībniekos lielāku disciplīnu un izvestu lielākus kopējos darbus. Šie kopēji darbi galvenā kārtā ir tādi, kādi ikdienišķā dzīvē nenāk priekšā. Piemēra dēļ lai minam spraudekļu pavairošanu, komposta sagatavošanu, skābbarības ietaisīšanu.

Visi šie darbi, lauksaimniekam tik vajadzīgi un nepieciešami, vienā otrā mājā vēl nav pazīstami. Nometnē izbraukušie mazpulku dalībnieki arī šo darbu prasmi jau šogad ienesīs mazāk aktīvās saimniecībās, lai tur lēnam sāktu risināties jauna dzīve, jauni dzīves uzdevumi.

Un vai par visiem uzdevumiem nevar iedegties un iesilt sirds? Ja var runāt par zemes svētību un savas zemes mīlestību, tad par to runāt var tikai tad, kad cilvēks tiešām ir izjutis, ko nozīmē darbs un dzīviba, kas saistas ar katru sauju zemes. Ik zemes saujā taču var augt un mosties dzīviba — visas mūsu dzīves lielākais brīnums.

Dziļāka iejušanās šinī brīnumā, lielāka sevis audzināšana dziļumā, rakstura stiprumā un neatlaidībā, ir šīs vasaras mazpulku darba svētības pamatos.

Mazpulku dalībnieki, mācaties to izvest un saprast. Jūsu ideālisma pilnās sirdis taču vispirmā kārtā sniedzas pēc šādiem tik drošiem un lieliem mērķiem, kādi ir — personības dziļums un cilvēka garīgais spēks.

Tēvu zemes atbrīvotāji.

(A. Lūša novele).

(1. turpinājums.)

Visu nedēļu Andris staigāja domīgs un uztraukts. Pienāca trešdienas vakars. Kad saule nozuda aiz tāliem mežiem, uz tilta sapulcējās trīs zēni — Andris, Graudiņš un Ķauķis. Pārējiem šodien nebija jāpiedalās. Tie mežmalā gaidīja turpmākos rīkojumus. Zēni bija sirsnīgi atvadījušies. Sarkanbārdis pat apraudājās un, pirms promiešanas, iespieda katram uzbrucējam saujā pa saldam rausim...

— Nu, gatavs? — Andris prasīja Graudiņam.

— Gatavs. Salodēju, cik stipri vien varēju.

— Cik pulvēra iebēri?

— No piecpadsmit patronām. Un tad vēl to — plāksnītēs.

— Būs varens blīkšķis. Tu redzēsi, kā tā būda uzlidos gaisā...

— Kā ar degli?

— Ir tāds gabaliņš. Aizmukt jau varēs.

— Nu, tad ejam!

— Vēl ir agrs. Vispirms izlozēsim, kuram granāta jānoliek.

— Labi. Sataisi sērkociņus. Kam garais, tam jāiet...

Graudiņš tur izstieptu roku, delnā sažņaudzis trīs sērkociņus. Andris redz, ka tā drusku dreb...

— Man īsais — atviegloti saka Ķauķis, jāpaliek sardzē.

Skaistā Amatas upes leja, kuŗu apmeklē simtiem latvju tūristu.

Velk Andris. Īsais — viņš priecīgi paziņo, — bet tūliņ nokaunējies apklust — — jāliek pašam taisītājam.

— Tā iznāk. Nu, kā būs — būs. Jūs tikai labi uzmanat, lai mūs kāds neiztraucē...

Rietumos jau nodzisis saules atspulgs. Nāk nakts. Brīnišķi klusa, zila nakts. Klusēdami, svinīgi nopietnām sejām, zēni iet uz pilsētas pusi. Viņi zina, ka to uzdevums nav viegls. Bet atkāpties nevar. Jāiztur līdz galam.

Zīling madāmas mājā apgaismoti visi logi. Balkona logos, uz dārza pusi, saskatāmas vairāku stāvu mestās ēnas. Kāds spēlē klavieres... Viesības jau sākušās.

Zēni stāv un domā...

— Nezin, vai tas ir labs darbs, ko mēs daram — piepeši ieminās Ķauķis — uzbrukt cilvēkiem nakts laikā...

Klusums.

— Nē. Lai tas būtu kā būdams — jāiet ir. Kaŗš paliek kaŗš...

Tas ir Andris, kas to saka. Balss viņam uztraukumā dreb.

— Jā... jāiet ir. Nu, tad ar Dievu, draugi! Ja man nelaimējās izbēgt, tad paziņojat vecākiem, ka es...

Tālāk runāt Graudiņš nespēj. Paspiež draugiem roku un tad ātri nozūd dārzā...

Andris un Ķauķis ieņem iepriekš norunātos novērošanas posteņus. Andris pilsētas — Ķauķis upes pusē. Kā sudrabots disks no nakts krēslas izlien mēness. Un viss top gaišs kā dienā. Tikai liepu alejā, kas apstādīta abās pusēs trotuāram, valda zila krēsla. Andris stāv un gaida. Bezgala ilgi velkas laiks. Nu jau Graudiņam vajadzētu būt atpakaļ... Ko viņš tur tik ilgi dara?... Vai tikai viņam būs izdevies pielavīties balkonam, un palikt zem tā pamatiem skārda burku — paštaisīto granātu? Ja nu kāds no viesiem iznācis ārā un redzējis zēnu dārzā? Andris paiet pāris soļus uz priekšu un klausās... Nē. Dārzā viss ir klusu. Tikai no pilsētas puses kāds nāk. Skaidri var saklausīt soļu troksni klusā naktī. Šķind pieši, nācējam tuvojoties. Viņu pašu ēnā vēl nevar redzēt, bet Andrim tas nav arī nemaz vajadzīgs. Viņš zin, kas tur nāk. Visā pilsētiņā valkāt piešus ir tikai vienam gods... Tā! Nu ir visam beigas! Andris jūt, ka auksti viedri tam raso uz pieres. Viņš ātri apgriežas un klusi lien gar sētu. Jāglābj draugs. Jādod ziņa tam,

kas dārzā. Tikko viņš aizsniedzis vārtus, caur tiem veikli izslīd Graudiņš. Ne vārda nepārmainījuši, abi zēni paskrien gabaliņu uz priekšu un iebēg kādā sētā. No šejienes var nokļūt līdz upei. Tagad Andris satver Graudiņa roku.

— Noliki?

— Jā.

— Leitnanta tur nav! Viņš tikai pašlaik nāk...

— B-dīc! Varens sprādziens pārtrauc nakts dziļo klusumu. Kāds, piešiem šķindot, ātri aizskrien garām draugu paslēptuvei. Kaimiņu mājās sāk gaudot suņi...

*

Otrā dienā visa pilsētiņa zināja jauno sensāciju. Vakarvakarā Zīling madāmas dārzā zem balkona sprāgusi bumba! Ievainoto neesot. Arī balkons palicis vesels, tikai pāris rūtis izbirušas. Viesi gan nobijušies un tūliņ aizgājuši mājā. Leitnants uzdevis ievadīt stingru izmeklēšanu.

— Pilsētā gan visādi runā — čukstēja vecā Zane Andŗa mātei — leitnants pats esot to bumbu iesviedis madāmas dārzā. Tūliņ pēc sprādziena viņu redzējuši aizskrienam uz upes pusi. Pēc tam cirties atpakaļ un jozis uz kazarmēm... Vairākās mājās esot izdarītas kratīšanas. Neko atrast tomēr nevarējuši...

*

Nezin, kā būtu beigusies tik sparīgi ievadītā izmeklēšana, ja leitnantam neuzbruktu jaunas, daudz lielākas rūpes. Rotā sākās nemieri. Kareivji vairs negribēja klausīt. Dažus, par brīdinājumu pārējiem, ieslodzīja cietumā, bet tas neko nelīdzēja. Vācu armijas disciplīna sāka sabrukt. Runāja, ka komunisti nākšot atkal atpakaļ. Citi priecājās... Bet vācu draugi staigāja nodurtām galvām... Pagāja pāris nedēļas. Tikpat klusi, kā atnākuši, vācieši nozuda. Kādā rītā kazarmes bija tukšas. Ielās neredzēja nevienas pelēkās uniformas....

Komunisti atnāca otrreiz. Atgriezās Baltiņš. Pēc tam arī Zunte. Līdz ar viņiem vairāki simti krievu zaldātu, kas apmetās turpat, kur bija uzturējies vācu garnizons. Sākās asiņains terors. Cietums bija pārpildīts. Kad tur trūka vietas, apcietinātos sūtīja uz Vecgulbeni. Ļaudis bija tā iebaidēti, ka vairījās rādīties uz ielas un skaļāki sarunāties. Visur valdīja posts un nabadzība. Cilvēkiem nebija ko ēst... Tie nāca uz ģeistiem, lai no Andŗa mātes izlūgtos drusku miltus vai kartupeļus. Tā deva, cik varēja. Lielas rocības jau vairs nebija. To dabūja zināt komitejas vīri. Andŗa māti apcietināja. Noturēja divi dienas cietumā un tad palaida vaļā, jo pilsētas iedzīvotāji, kuriem viņa bija izpalīdzējusi grūtā brīdī, gāja pie Baltiņa un Zuntes viņu aizstāvēt.

Labību tomēr aizveda gandrīz visu. Pat sēklai neatstāja.

Saimniecība gāja ātri uz leju. Katru vakaru Andris lūdza Dievu, lai tas dod iespēju viņa tēvam atgriezties mājās, jo mazais sēns skaidri redzēja, kāds posts valdīja visapkārt. Viņa „armija" bija sabrukusi. Sarkanbārdis bija visu izplāpājis savai mātei. Tā viņu pamatīgi nopērusi un paziņojusi par zēnu nedarbiem arī citām mātēm... Tā nu armija bija samazinājusies uz trīs vīriem. Tie vēl turējās kopā un slepeni kala plānus savai turpmākai rīcībai...

*

Dievs paklausīja Andŗa lūgumu. Kādā tumšā vakarā, kad lietus lāses skanēdamas krita apšu lapās un skurstenī baigi gaudoja vējš, vecais karavīrs atgriezās savā sētā. Bez virsnieka spožiem uzplečiem, bez zobena un skanošiem piešiem, skrandains, noguris no tālā ceļa, viņš sēdēja pie galda un drūmi klausījās mātes bēdīgā stāstā. Andris tēvu gandrīz vairs nepazina. Sejā bija iezagušās dziļas, sāpīgas grumbas. Mati ap deniņiem kļuvuši balti kā sniegs. Tādas pat bija arī viņa kuplās, asās ūsas.

— Tu esi daudz vecāks kļuvis, tēt, — teica Andris, kad māte bija izgājusi pēc vakariņām.

— Kaŗā, Andri, neviens jaunāks nepaliek. Tur mazi zēni top par vīriem, un jaunekļi par sirmgalvjiem. Vai domā, ka viegli ir dzīvot pa tranšējām, vienmēr skatīties nāvei acīs? Bet — tāda jau kaŗavīra dzīve. Tā gribētos miera... Artu atkal zemi, koptu tīrumus un dzīvotu, kā senāk... Ko nu!... Jāsāk atkal gatavoties... jāņem šautene rokā...

— Vai tu domā mūs atkal atstāt — izbijies jautāja Andris un satvēra tēva roku itkā kad tas gribētu viņu atturēt.

— Nē, dēls. Šoreiz es palikšu tepat. Diezgan esmu izbradājies Polijas purvus, izstaigājis Krievijas stepes un mežus... Tur mūs aizdzina no Ķekavas... Jā. Palikšu tepat. Bet kaŗš tomēr būs. Šitie kungi, kas tagad saimnieko mūsu mājās, jāaiztrenc. Citādi te nebūs dzīve. Mums, latviešiem, tagad būs pašiem sava valsts un valdība. Še, palasi šito...

Laikrakstā, kas bija iespiests uz brūna ietinamā papīra, Andris izlasīja ziņu par Latvijas valsts proklamēšanu un pirmo Ministru prezidentu Kārli Ulmani. Tur bija aicinājums visiem, kas spējīgi kaŗot, iestāties tēvu zemes sagātāju rindās.

— Man būtu kauns ēst no sava tīruma graudiem, ja es to nedarītu, — teica Andŗa tēvs, avīzi rūpīgi salocīdams un iebāzdams kabatā. — Tagad es vismaz zināšu, par ko man jākaŗo.

Pirmo nakti pēc savas atgriešanās tēvs pārgulēja mājās. Pēc tam pārcēlās dzīvot tanī meža blindažā, kuŗā glabājās Andŗa armijas ieročī, par kuŗiem tas bija ļoti priecīgs.

— Nu, vismaz, nebūs sarkanie jāaiztrenc ar rungu, — viņš smējās — varēšu cīnīties, kā īstam zaldātam pienākās.

Katru trešo dienu Andris tēvam aiznesa pārtiku. Tumšākās naktīs viņš pats nāca uz māju, lai ar pirmiem gaiļiem atkal aizvērtu aiz sevis vārtus. Andris zināja, ka tēvs apstaigā uzticamākos kaimiņu saimniekus, un meklē sev sabiedrotos. Kādā vakarā viņš tēva blindažā atrada četrus vīrus. Trīs no tiem viņš pazina. Vienu nē. Svešajam bija galvā kareivja cepure ar savādu saulei līdzīgu nozīmi pie tās. Citādi tas gan pēc zaldāta neizskatījās. Pelēki, pašaustas vadmalas svārki bija viņam mugurā un pastalas kājās.

— Tas ir Ziemeļ-Latvijas armijas kareivis. Nācis organizēt partizāņus...

Vīri ilgi runāja un sprieda. Andrim bija jāiet mājās, jo citādi māte sāktu baiļoties. Noguris viņš iekrita gultā un aizmiga dziļā miegā...

— Tra-ta-ta-ta-ta...

— Tra-ta-ta-ta-ta...

Andris uzlēca kājās. No miega vairs nebija ne vēsts. Pirmā azumirklī viņš neapjauda, kas notiek. Tad pieskrēja pie loga un atrāva to vaļā. Laukā bija dziļa nakts. Tumsā nekā nevarēja redzēt. Tikai vējš šalca apsēs...

— Laikam es sapņoju... brīdi klausījies, nodomāja Andris, un gribēja aizvērt logu.

— Tra-ta-ta-ta-ta...

Jā. Tie bija šāvieni, kas tik baigi atbalsojās kokos un mazā zēna sirdī. Tētis briesmās! Tētim uzbrūk! Tās bija pirmās domas, kas atplaiksnījās viņa galvā. Steidzies! Ej palīgā! Ko tu kavējies vēl! Drebošiem pirkstiem viņš mēģināja savilkt zābaku šņores...

— Andri, Andri — vai tu dzirdēji? Māte ienāca istabā, lielo lakatu ap pleciem apņēmusi.

— Jā. Es steigšos...

Tālāk viņš netika. Kā nikna suņa rejas tumsā atkal atskanēja šauteņu dārdi...

— Ne, dēls, es tevi nelaidīšu. Tu paliec tepat... Gan tētis ar viņiem viens tiks galā... Tu jau neko nevarēsi palīdzēt... Tie šāvieni, arī, liekas, neskan mežā, bet tepat — aiz upes...

Andris ieklausījās. Jā. Šāva no pilsētas ganību puses. Tā tad tētim uzbrukums nebija domāts...

— Dievs sargā tos, kuŗiem šinī naktī jācīnās ar ienaidnieku — čukstēja Andŗa māte, noslīgdama pie gultas ceļos.

— Sargā... Sargā tos... Stāvi klāt tētim un viņa draugiem...

Pašam nemanot arī Andris bija noslīdējis mātei blakus. Tā viņi tur ilgi lūdza par viena cilvēka likteni...

Piepeši logā iegūlās spēcīgs stāvs.

— Ei, — rupja balss, kuŗu Andris tik labi pazina, teica pārmetoši — kas tā par loga turēšanu vaļā nakts laikā. Tā var saaukstēties...

— Tēt! — kā atspere Andris bija augšā un apķērās tēvam ap kaklu, kas tikko rāpās istabā, šauteni vienā un patronu somu otrā rokā turēdams.

— Nu, māt, — vai tu mani un manus draugus drusku nepacienāsi? Esam krietni izsalkuši. Pēc pirmā uzbrukuma vienmēr dikti gribās ēst. Nu, rāpjās iekšā — viņš uzsauca ārā stāvošiem — durvis jums neviens, laikam, vaļā netaisīs...

— Tra-ta-ta-ta...

— Ir gan joki — zobojās svešais kareivis, iekāpdams istabā pastalotām kājām klusu

kā kaķis — ko tie sarkanie tur šauda zilā gaisā! Patronu viņiem, laikam, nemaz nav žēl... Nebūtu domājis, ka mēs, izšaudami komisāra mājai pāris rūtis, sacelsim kājās visu garnizonu. Kad tikai zinātu, cik viņu tur īsti ir?

— Vajadzētu kādam iet izlūkos — deva padomu Runču kroga kalējs, milzīga auguma vīrs, kura rokas bija tik garas, ka viņš vienīgais varēja apņemt lielo egli Ģeistu ceļmalā. — Būs man jāparunā ar savu otru pusi. Tai patīk šitāda okšķerēšana. Vai tad citādi viņa būtu tik lielos draugos ar pilsētas lielākām pļāpām. Es pazīstu sieviešu dabu...

Un kalējs priecīgi iesmējās par savu joku.

— Nē, tava sieva gan lai labāki paliek mājās — pukojās Andŗa tēvs — tas jādara kādam vīrieša cilvēkam. Piemēram...

Andris juta, ka tēva skats apstājās pie viņa. Ne brīdi nevilcinādamies, viņš teica— jā, es to lietu varu izdarīt!

— Labi, dēls. Es zināju, ka tu būsi ar mieru. Izdari to jau rīt. Aizej pie friziera. Nogriez matus, lai nevienam nerastos kādas aizdomas. Un mēģini kautko uzzināt. Tikai mātei nesaki nekā. Viņa velti baiļosies...

Ieturējuši krietnas brokastis, vīri atvadījās un nozuda nakts tumsā. Šaušana bija mitējusies. Tikai tilts pār upi bija aizdedzināts, un debesis pielija ar savādu, sarkanu gaismu...

*

Andŗa pirmais izlūku gājiens izdevās labi. Viņš apstaigāja pilsētu. Aizgāja pie friziera. No viņa Andris dabūja zināt, ka sarkanie esot ļoti uztraukti par pagājušās nakts uzbrukumu. Tas viņiem nācis pēkšņi un negaidot. Komisāri tūliņ pārvākušies dzīvot uz kazarmēm, jo savā mājā vairs nejūtoties droši.

— Kaut tie mūsējie būtu ātrāk klāt — negribot izspruka vārdi par friziera lūpām. Sabijies viņš paskatījās uz Andri.

— Nebīstaties — viņš mierināja uztraukto vīru — mūsējie jau ir klāt!

— Nu, nu?

— Tēvs ar dažiem biedriem vēl dzīvo mežā. Bet drīz viņi uzsāks atklātu cīņu.

Izbrīnējies vecais Alksnis — tāds bija friziera vārds — klausījās Andŗa stāstā. Viņš aizmirsa pat to, ka zēnam mati nogriesti tikai vienā galvas pusē.

— Nu, tad jau man ar jāiet viņiem palīgā — viņš teica, kad Andris apklusa, — vecā divstobrene man vēl glabājās bēniņos. Sarūsējusi būs — bet kad šaus, iznāks lielāks troksnis. Šovakar tu, Andri, aizved mani pie viņiem...

— Labs ir. Satiksimies krēslā pie mūsu egles...

*

— Skaties, tas taču ir Ģeistu saimnieka dēls! Ko viņš šodien meklē pilsētā? Man tā lieta izliekas aizdomīga. Vai tikai?...

Baltiņš apklusa un paātrināja soļus, lai panāktu zēnu, kās ātri gāja uz upes pusi.

Bet arī Andris juta, ka viņam seko. Steidzīgi uzlocījis bikses, viņš brida straumē.

— Ei, pagaidi! — skarba balss pavēloši sauca viņam aiz muguras.

Andris izlikās, ka nedzird.

— Stāt! šaušu!

— Šaun vien — nodomāja Andris: tagad tu man neko nepadarīsi! Upe jau bija pārbrista. Veikli viņš izkāpa krastā un nozuda biezos kārklos.

*

— Vai tu redzēji, kur palika Baltiņš?

— Nē, Es tūliņ nācu taisni uz šejieni. Dziļa grumba iegulās tēva pierē. Viņš pagriezās pret kalēju un teica: — ej, paskaties, kas notiek laukā! Un tu, Andri, tagad staigā mājup. Met kādu līkumu — neej taisni. Tevi var novērot un tad mēs esam ķezā. Esi uzmanīgāks, dēls...

Gandrīz pie pašas izejas Andris saskrējās ar kalēju, kas kā kalns aizsprostoja blindažas durvis.

— Atpakaļ! Nāk! Sarkanie!

Pāris sekundēs visi, kas atradās blindažā, bija satvēruši šautenes. Divi vīri nostājās pie labās, divi pie kreisās lūkas. Andŗa tēvs, kalējs un tas, ar sauli pie cepures, novietojās guļus pie izejas, iepriekš nolikdami tur vairākus smiltīm pildītus maisus.

— Šaut tikai tad, kad pienāk tuvāk, — pavēloši čukstēja Andŗa tēvs, — neuztraucaties, vajaga labi mērķēt. Laidīsim pēc iespējas zalpē.

Negaidītā uzbrukuma pārsteigts, Andris ierāvās tumšākā blindāžas kaktā. Daudz un dažādas domas, kā izbiedētie putni, skrēja caur viņa galvu. Kas tagad notiks —

Mālpils un Mālpils-Kniediņu mazpulki pie latvju tautas varoņa Ģelbes kapa, 1935. g. 28. julijā, Limbažu kapsētā.

viņš jautāja sev — vai tēvam un viņa draugiem izdosies noturēties? Viņi bija septiņi... tikai septiņi pret pāris simts sarkaniem. Spēki bija pārāk nesamērīgi... Iedomājoties, ka viņš, varbūt, ir vainīgs pie tā, ka komunisti atraduši ceļu uz šejieni, Andri pārņēma savādas jūtas. Viņš gribēja labu — bet nu?... E, kā būs, būs... Ko tur vairs! Tagad par vēlu gausties!

Uztraukums, kas pirmā acumirklī bija pārņēmis Andri, pamazām pārgāja un pārvērtās dziļā mierā. Viņam pašam likās, ka tam būtu pilnīgi vienalga, vai uzbrucēji uzvarēs, vai tiks atsisti. Atsisti? Par kādu uzvaru gan varēja domāt nelielais, blindāžā iesprostoto karavīru pulciņš. Viņi varēja noturēties vienu, divas, varbūt pat trīs dienas, bet pēc tam? Pārtikas pietrūks, nebūs vairs ūdens. Viņiem draudēja bada nāve, jo aizbēgt no šejienes, kaut arī naktī, bija maz cerību. Atlika viena izeja — cīnīties līdz pēdējai iespējai un gaidīt uz brīnumu, kas varētu tos glābt...

Blindāžā valdīja dziļš klusums. Nopietnām, sastingušām sejām, vīri vērās meža krēslā, kuŗu vēl dziļāku padarīja vakara tuvums. Eglēs šalca vējš... Iztraucēts kautkur iekliedzās purva strazds. Tad atkal viss palika klusu... Varbūt, ka sarkanie neatradīs mūsu paslēptuvi — nodomāja Andris: — būs aizgājuši gaŗām... ai, kaut tas tā būtu...

Lēni, nesteigdamies, Andŗa tēvs pacēla šauteni. Viņš bija saskatījis mērķi. Mežā skaļi lūza kāds sauss zars un tūliņ pēc tam, kā ass pātagas cirtiens, gaisu pāršķēla šāviena troksnis, dziļi atbalsodamies egļu skūpsnās... Pirmam sekoja otrais, trešais un pēc brīža viss mežs vārījās kā raganu katls. Andris nedzirdēja neko citu, kā vienīgi aizslēgu klaudzēšanu, šāvienu troksni un zemē krītošo, tukšo patronu čaulu ieskanēšanos. Kā lapsene, dzēlīgi spindzēdama, kāda lode caur lūku ieskrēja blindāžā un atsitās pretējā sienā, izraudama jau ietrunējušā priedes baļķī dziļu robu... Ložu ārdīti, smilšu maisi, aiz kuŗiem slēpās Andŗa

tēvs, brīžam kūpēja tā, itkā tur atrastos milti...

— Sasodīts, nu vairs nekā nevar redzēt!

Skaļi bārdamies svešais kaŗavīrs atvilkās blindāžā un ar piedurkni sāka berzēt acis, kuŗas bija piebirušas smilšu putekļiem un asaroja. Neprasīdams atļauju, Andris paņēma viņa šauteni, un nogulās tēvam blakus. Mežā, aiz kokiem slapstamies, varēja saskatīt uzbrucēju stāvus. Viņu šauteņu ugunis liesmoja pa labi un kreisi, un izlikās tā, ka caur mežu iedams, kāds kaisītu uz visām pusēm spožas dzirkstis... Skaistā, kaut arī baigā skata aizgrābts, Andris pilnīgi aizmirsa bailes un nemēģināja arī šaut. Piepeši pašā blindāžas priekšā nokrita melns kamols. Milzīgs sprādziens iesitās Andŗa ausīs un viņa sejai pārlija karsta svelme...

*

Ai, cik gurdi plaksti... cik dziļš miegs... Gaisma! Laukā jau diena, spoža, saulaina diena!

Andris atdarīja acis un kā mulsumā skatījās laukā pa atvērto logu, aiz kuŗa vējā drebēja zeltīts apses zars. Pagalmā viss bija klusu. Tikai akas vinda brīžam gaŗi iečīkstējās. Kāda bite, iemaldījusies istabā, pāris reizes pārlidoja pār Andŗa gultu un viņam likās, ka tas jūt viņas spārnu medaino smaržu... Viņš gribēja piecelties, bet sajuta asas sāpes plecā, un atslīga atpakaļ. Un šīs sāpes viņā atmodināja kautko tālu, aizmirstu... Viņš atcerējās blindāžu, uzbrukumu. Atmiņā uzausa brīdis, kuŗā viņa priekšā nokrita melnais kamols. Bet pēc tam? Kas notika pēc tam? Vai viņš bija gulējis visu šo laiku? Cik ilgi tas varēja būt? Kā viņš atkļuvis mājās, šeit savā istabā, savā gultā? Bet — kur tad tēvs, kur Runča krogus kalējs un citi kaŗavīri...?

Pārvarēdams sāpes, viņš vēl reiz mēģināja piecelties. Un tas viņam izdevās. Uzmanīgi celdams smagās kājas, viņš šļūca uz durvju pusi. Lielā istaba bija tukša. Vienmērīgi tikšķēja vecais pulkstenis pie sienas, kuŗa kādreiz zeltītie čiekuri kēdes galā jau bija apsūbējuši un melnas kļuvušas sārtās rozes uz rādītāja plātes. Atsēdies uz krēsla, Andris brīdi atpūtās, un tad, mēteli uzvilcis, izgāja pagalmā. Arī tur neviena neredzēja, tikai ganu suns, Kāravs, asti priecīgi luncinādams, steidzās viņam pretim un ar savu silto un valgo mēli, palekdamies, gandrīz noglāstīja zēna seju.

— Nu, Kārav, kur tad mājinieki? Vai tad tikai tu vairs esi palicis Ģeistos, ka neviena neredz?

Itkā saprazdams jaunā saimnieka vārdus, suns sāka tecēt uz lielceļa pusi, brīžam atskatīdamies un aicinoši lūkodamies zēnā. Pārliecinājies, ka pagalmā tiešām neviena nav, Andris gāja tam līdz. Pie lielās egles viņš redzēja daudz ļaužu... Tur bija tēvs un māte, kuŗas galvu rotāja no Rīgas atvestais, spilgti puķainais lakats, kuŗu tā parasti valkāja tikai svētdienās. Tur bija arī vecā Zane, pilsētiņas frizieris un citi, bet pāri visiem tiem pacēlās kāds varens stāvs, kareivja mētelī un sauli pie cepures. Stāvēdams uz auto sēdekļa, viņš runāja tautai un vējš atnesa viņa liesmainos vārdus līdz Andrim.

Un mazam zēnam likās, ka tur stāv kāds no senču virsaišiem, kas iznācis no sava kapa pārstaigā zemi un aicina savu tautu sadoties rokās tēvuzemes sargāšanai... Viņš runāja par ticību un drosmi, par uzvaru un ienaidniekiem, kuŗi tagad aizdzīti no latviešu zemes, par jauno valsti, kuŗa tikai nesen dibināta, bet kuŗa pastāvēs mūžīgi.. Un, kad viņš beidza, gaisā lidoja cepures un uz runātāju bira rudens ziedi — balti, sarkani, zili un dzeltēni, bet mašīnai aizbraucot, to pavadīja gaviles un saucieni — lai dzīvo ministru prezidents! Lai dzīvo Kārlis Ulmanis!... Lai dzīvo Latvija!...

*

Kā upe, kuŗa vairs netek atpakaļ, pagāja gadi. Andris pieauga par vīru un pēc tēva nāves stājās viņa vietā. Viņa rokas kļuva cietas smagā darbā un viņa sejā kāda neredzama roka arvien vairāk un vairāk ievilka dziļas grumbas. Bet jo vecāks viņš kļuva, jo vairāk tas sāka mīlēt savu sētu, kuŗa jau sendienās skaitījās viņa senču īpašums. Un tikai tad viņš sāka saprast, cik labi tas darījis savās bērna dienās, stādamies tēvu zemes sargātāju rindās un palīdzēdams paturēt latviešiem to zemi, kuŗā tos ielicis Dievs.

Diks un Roberts.

A. M. Džeksona stāsts.

(4. turpinājums.)

To nakti Roberts, aiziedams gulēt, vēl ilgi bija nomodā, galvenā kārtā pārdomādams, ko viņš darīs šajās brīvdienās. Radās viens nodoms pēc otra un līdz ar šiem nodomiem bēga miegs. Fantāzija risināja vienu pavedienu pēc otra līdz vēlai naktij. Kad beidzot Roberts iemiga tādā nemierīgā pusmiegā, viņš sapņoja, ka Diks un viņš steidzīgi kāpa uz staļļa augšas un seši Domeniki tiem dzinās pakaļ. Zēni kāpa, bet kāpiens bija grūts. Kāpnes svārstījās gan uz vienu, gan otru pusi. Un tikai viens otru pieturēdami, viņi beidzot nokļuva staļļa augšā. Atvieglоti tie sāka domāt, ko tālāk darīt, līdz beidzot Dikam ienāca prātā, ka būtu jāuzdedz uguns. Viņi jau sāka meklēt sveci un sērkociņus, kad pēkšņi ieraudzīja pie lūkas visus sešus Domenikus ar gaŗām šautenēm rokās. Šauteņu stobri, tik lieli kā lielgabaliem, bija pavērsti pret Diku un pret viņu pašu. Domeniki gatavojās šaušanai. Klik, klik, klik! skanēja kāds metalisks troksnis un Roberts to dzirdēja. Bet tad viņš jau arī bija pamodies un nesaprazdams, vai tā patiesība, vai sapnis, nomodā izdzirda gluži tādu pašu troksni.

Jā, tikai klusāk, bet tas pats troksnis atskanēja no jauna! Klik, klik! Sapnis sajaucās ar tiešamību un pārņēma zēna apziņu. Sirds sāka pukstēt spēcīgiem, dzirdamiem sitieniem. Un Roberts, kaut gan nebūdams nekāds gļēvais zēns, juta, ka bailēs pat mati sāk celties stāvus, redzot, ka sapnī dzirdētais troksnis nav nekur citur, kā tepat pie viņa istabas durvīm. Mēness gaismā durvju rokturis lēnām pagriezās uz vienu un uz otru pusi. Tad pašas durvis vērās vaļā. Roberts pārliecās pār gultas malu un satvēris vienu savu zābaku, gaidīja, kas tālāk notiks. Durvis vērās un vērās.

Krak! Roberta zābāks aizlidoja uz durvju pusi, atsizdamies tomēr pret kaut ko mīkstu.

„Es tev saku, netaisi troksni, draugs," sacīja kāda labi pazīstama balss, drebēdama vienā uztraukumā, „Vai tu nekā nedzirdēji?"

„Vai tu ko juti?" Roberts zobgalīgi jautāja savam nakts apmeklētājam, kuŗš nebija neviens cits, kā brālens Diks.

„Nejokojies, Robert!" iesaucās Diks, vienu roku uzlikdams Roberta plecam un ar otru roku glāstīdams suņa spalvu. Suns staigāja brīvi pa istabām un nakti pa naktij gulēja gan pie viena zēna, gan otra. Šonakt viņš bija gulējis Dika istabā.

„Man liekas, ka kāds mēģina ielausties mūsu kūtīs," turpināja Diks.

„Nieki, zēn!" teica Roberts, sēdēdams gultā jau pilnīgi attapies. „Varbūt vecais zirgs ir slims un Domeniks būs aizgājis viņu aplūkot. Nu, bet iesim, paskatīsimies!" Roberts izkāpa no gultas un abi zēni devās uz Dika istabu. Roberts pirmais paskatījās pa logu un ieraudzīja, ka staļļa durvis bija plaši atvērtas.

„Es dzirdēju, ka kāds atslēdz durvis un tādēļ piecēlos pasaukt tevi," čukstēja Diks. „Vai iesim paskatīties, kas tas tāds ir?"

Roberts piekrītoši pamāja ar galvu. Abi zēni tikko gribēja atstāt logu, kad pēkšņi ieraudzīja kādu vīru iznākam no staļļa. Viņš pavadā veda līdzi arī veco zirgu. Zēni šo vīru pazina. Tas bija Domeniks. Zirgs bija sedlots un Domeniks pēc rūpīgas un klusas staļļa durvju aizslēgšanas, steidzīgi iekāpa sedlos un izjāja no pagalma, būdams pilnīgi pārliecināts, ka viņu neviens nenovēro.

„Nu, tas tik ir joks," piebilda Roberts. „Kur gan viņš jātu? Sekosim viņam."

„Vai nebūtu labāk palikt še pat un pagaidīt, kāmēr Domeniks atgriežas un tad uzprasīt viņam, kur tas bijis?" Domāja Diks.

„Ak, nebaidies!" atbildēja Roberts. „Bez tam, šis vīrs būs ar mieru izgudrot visādas atbildes. Man, šķiet, es viņu pazīstu jau diezgan labi."

„Bet kur gan viņš nakts laikā varētu jāt?" Diks vēl arvien kā brīnēdamies jautāja, pilnīgi nepiegriezdams vērību Roberta piezīmei par bailēm. „Tiešām, es nevaru izdomāt, kaut gan..."

„Kad nevar izdomāt, tad mēs to izpētīsim," pārtrauca Roberts. „Ģērbies ātri un tad mēs sekosim viņam. Parūpējies par to, lai suns nesaceļ kājās visu māju un tad — dodamies ceļā."

Telpas, kuŗās zēni gulēja, atradās mājas otrā galā, prom no pārējiem mājniekiem. Tādēļ arī, ja suns rietu, nebija daudz ko baidīties, ka kāds tiktu iztraucēts.

Roberts iesteidzās savā istabā un ātri saģērbās. Tad viņš atgriezās pie Dika, kuŗš arī jau bija paspējis apģērbties un patlaban sēja suni pie gultas kājas.

„Tas ir pareizi," teica Roberts. „Viņš nedrīkst nākt mums līdzi."

Suns smilkstēja un neuzticīgi raudzījās zēnos, kuŗi tā steidzās. Viņš vienmēr bija piedalījies visās to spēlēs, rotaļās un gājienos, tādēļ arī nevarēja saprast, ka nu viņam jāpaliek še vienam.

„Nat, tu nevari nākt mums līdzi" — sacīja Diks, beidzis siešanu. „Labs suns, labs! Paliec un gaidi, kamēr mēs atgriezīsimies."

Bet suns nebija samierināms. Viņš pietrūkās kājās un devās zēniem pakaļ.

„Suns salauzīs tavu gultu, ja tu viņu nenomierināsi," iesaucās Roberts, redzēdams suņa spēcīgos lēcienus.

„Guli Nat! Guli!" uzkliedza Diks un suns smilkstēdams nolikās uz grīdas.

Tad Diks un Roberts devās lejā pa kāpnēm, kas veda uz sētu. Klusu apgājuši mājai riņķī, tie devās uz izejas ceļu. Taču še bija grūti zināt, pa kuŗu ceļu aizjājis Domeniks, — pa ceļu, cauri oranžu birzei, vai arī pa taku, kas veda cauri vīna dārziem.

„Diez, pa kuŗu ceļu viņš būtu jājis?" jautāja Diks, kad viņi bija nonākuši pie ceļu krustojuma.

„Izlozēsim!" iesaucās Roberts, kuŗš arvien bija modrs un visu darīja ātri izšķirdamies. Diks turpretī mīlēja ilgi domāt, pārlikt un šaubīties, nožēlot un bažīties.

„Ar galviņu, vai bez!" sacīja Roberts, izņemdams no kabātas sērkociņu kastīti un pārlauzdams kādu sērkociņu uz pusēm. „Ar galviņu pa labi; bez galviņas — pa kreisi!" Velc!"

„Bez galvas!" atbildēja Diks. Jā, bez galviņas bija izvilktais sērkociņš un tā zēni pagriezās pa kreisi. Cauri oranžu birzei tie drīz vien nonāca klajumā.

„Šķiet gan, ka mēs esam kļūdījušies. Ak, nē — tur jau viņš ir! Skaties, kā vecais sķimelis, Domenika piešu dzīts — lidot lido!" iesaucās Roberts, ieraudzīdams jātnieku, kuŗš skaistā riksī devās pāri klajumam.

Bija mēness gaismas apspīdēta nakts. Varēja diezgan skaidri saredzēt šo noslēpumaino jātnieku.

„Liekas, ka viņš dosies uz drupām," piebilda Diks, pats nopurinādamies, itkā gribētu attapties no kāda nepatīkama sapņa.

„Še ir pārāk klajs, mēs nekur nevaram paslēpties," teica Roberts. „Tādēļ dosimies tur ar līkumu, kur ir vairāk krūmāju. Bet tagad — pielieksimies labi krietni un tad skriešus pa labi! Tā viņš mūs neieraudzīs."

Klausīdami Roberta domai, abi zēni pussalīkuši, skriešus devās uz priekšu, izmantodami katru krūmu, lai pie tā apstātos un vērotu jātnieku. „Stāt" un „pasteidzies", tie bija vienīgie vārdi, ko zēni skriedami teica viens otram. Brīžām rokās saķērušies tie devās cauri krūmājiem prom uz pils pusi. Tak lai sasniegtu pili, tiem bija arī jāpārskrien kāds neliels, klajs lauks. Zēni sajuta arī piekusumu. Brīžām aizrāvās elpa. Viens vai otrs pakrita, bet sākts bija un viņi — zināt grībēdami, devās tikai uz priekšu. Ar katru mirkli saīsinājās ceļa gabals starp viņiem un vecājām pils drupām.

Domeniks jau bija sasniedzis pils koku puduri, kad Roberts, vērodams viņa kustības, satvēra Diku aiz rokas un novilka pie kāda krūma zemē.

„Paliksim še!" viņš aizkusis čukstēja. „Viņš, droši vien, apskatīsies visapkārt, pirms dosies iekšā."

„Bet vai viņš tas ir?" jautāja Diks.

„Nu pagaidi vienu mirkli, tad mēs redzēsim. Bet par visām lietām, esi uzmanīgs un neparādies viņam," atbildēja Roberts. Un mazliet pabāzis galvu aiz krūma, pēc brītiņa viņš to atrāva atpakaļ un piebilda: „Cik ātri viņš nozuda. Gluži kā pasakā! Droši vien viņš būs iegājis drupās un zirgu

Autora tiesības aizturētas.

Dzimtene.

J. Trimdas. J. Norviļa.

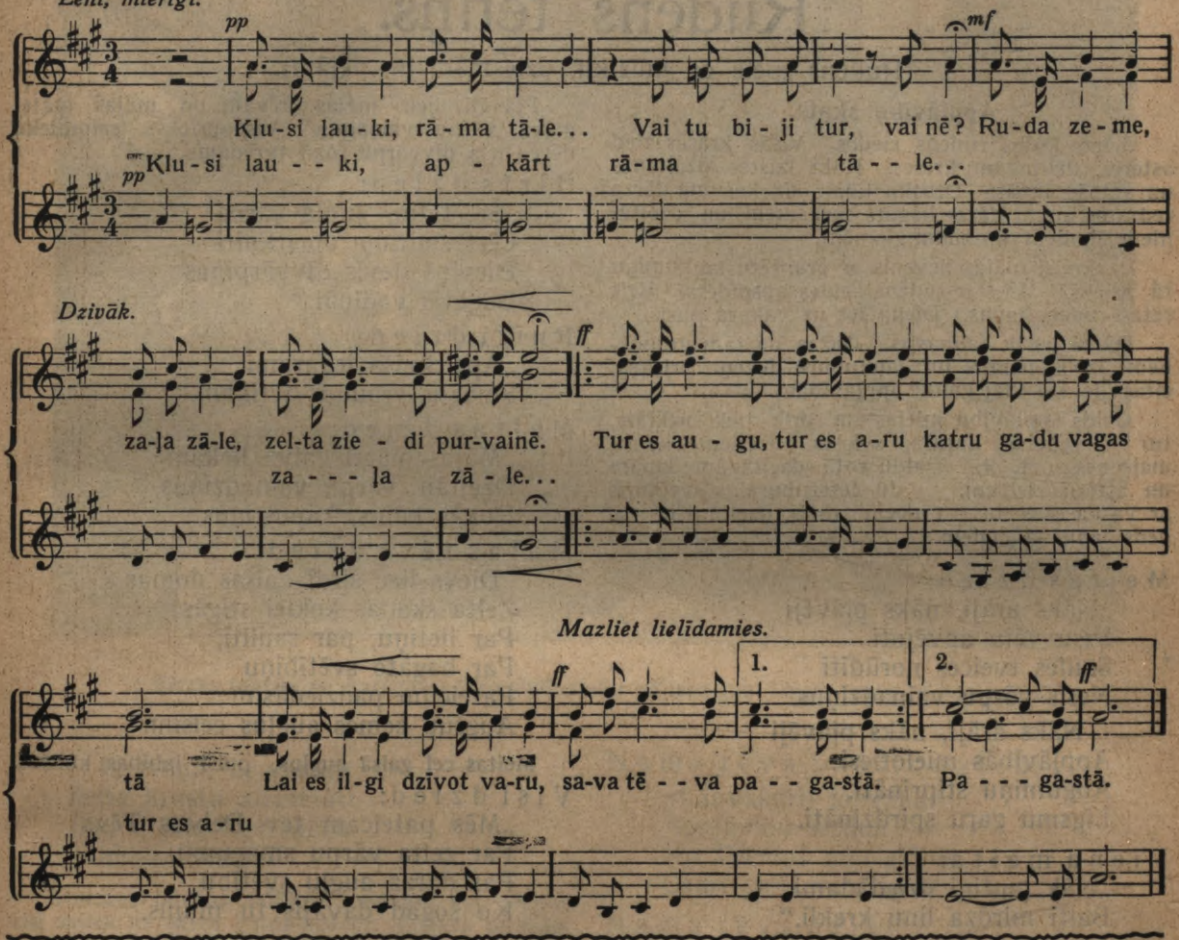

atstājis kaut kur ārpusē. Nāc, paskriesimies uz priekšu un tad uzkāpsim kokos. Tā mēs it labi varēsim pārredzēt visu apkārtni un paturēt acīs šo veco nelgu."

„Kamdēļ gan tā? Labāk taču iesim viņam klāt un prasīsim, ko viņš še dara?" deva savu padomu Diks.

„Nu, neesi taču tu muļķis," iesaucās Roberts, kuŗu šī valoda nemaz neapmierināja. Viņa apziņā bij skaidrs viss tas, kas tagad bija jādara. Še nedrīkstēja pārtraukt Domeniku viņa rīcībā, nedz arī tam parādītīes. Ja viņš še jāja, kā zaglis izzagdamies no mājas, tad tam visam bija kādi dziļi iemesli. Un tos taču galvenā kārtā vajadzēja izpētīt un uzzināt. Tādēļ arī zēni, klusu, kā kaķēni uzrāpās kokos un no turienes ar vanaga acīm vēroja apkārtni.

Jā, tur stāvēja zirgs, piesiets pie koka. Bet pats jājējs nekur nebija saskatāms.

„Labi, ka zirgam nav galva uz šo pusi," sacīja Roberts, „Citādi viņš ieraudzījis mūs, varētu iezviegties, un mēs būtu nodoti. Bet kur gan varētu būt Domeniks?"

„Varbūt, ka viņš ir uzgājis augšā, lūk, tur pa tām trepēm," sacīja Diks, kuŗš šo vietu pazina samērā labi. „Pa citu ceļu viņš tik ātri nevarētu nozust, kā vien pa šo. Tikai es nevaru saprast, ko viņš tur varētu darīt."

„Varbūt, ka viņš tur mantu krāj," sacīja Roberts. „Kāpsim zemē, un dosimies augšā arī mēs."

(Turpinājums sekos).

Rudolfa Akera.

Rudens tētiņš.

(Rudens spēle ar mūziku, dziesmām un dejām).

Apļāvību skats.

Dārzs košos rudens ziedos. Visās krāsās zied asteres, dālijas un kreses. Ķoki laistās dzeltenās un raibās lapās. Drusku tālāk aiz košuma dārza redzams augļu dārzs bagāts sarkaniem un dzeltāniem āboliem un zilām glomēm.

Pa kreisi mājas lievenis ar grantētu laukumiņu tā priekšā. Viss ir rudens saules apspīdēts. Krīt retas rudens lapas. Diena iet uz vakara pusi.

Dārzā ienāk jaunavas. Dažas no tām grābekļiem uzpoš celiņus un laukumus lieveņa priekšā, citas lievenī klāj galdu appļāvībām.

Galds appļāvību mielastam drīz tiek uzklāts, tur — cepets, karaša, sviests, dzērienu kausi, maļcenes u. t. t. Galdu rotā dzeltānām lapām un asteru ziediem. Vidū četržuburains svečturis ar vaska svecēm. Lieveni apvij dzeltāniem rudens lapu vainagiem.

Meitas dzied:

„Nāks arāji, nāks pļāvēji
Visu vēju apvējoti
Saules tveices norūdīti
Nesīs vārpu vainadziņus.
Nāks arāji, nāks pļāvēji
Appļāvībās mielotiesi:
Augumiņu stiprināti.
Līgsmu gaŗu spirdzināti.

Viena meita:

„Nāk ļautiņi dziedādami
Balti mirdza linu krekli.“

1. Saimniekmeita:

„Nāc, tētiņi, sagaidīti
Savus darba darītājus!“

2. saimniekmeita:

„Nāc, māmiņa pamieloti
Čaklajosi gājējiņus.“

Dārzā ienāk pļāvēji vārpu vainagos. Puiši un meitas nāk pāros. Puišiem rokās labības kūlīši. bet meitām vārpu vainagi un sakņu pītos groziņos: āboli, kāļi, burkāni .. Mājas tēvs un mājas māte steidzas pļāvējiem pretīm.

Pļāvēji dzied:

„Dieviņš glābis tēvu zemi
Ļaudīm devis saticību
Latvju zemi arti, sēti
Kopā augļus salasīti,
Kopā priekus priecātiesi
Kopā bēdās bēdātiesi.“

Pļāvēji liek mājas tēvam un mājas mātei galvā vārpu vainagus. Vispapriekšu saimnieka dēls Ģirts divvārpu rokā turēdams.

Ģirts dzied:

„Še, tētiņ, Juma vārpa
Cērt sudraba apcirknīti
Dieviņš devis divvārpiņas
Bagātāi gadiņāi.“

Puiši dzied:

„Apcirkniša iedarami
Smagus graudus tētiņam.“

Meitas dzied:

„Mājas mātei galvā liekam
Dzeltān' vārpu vainadziņus,
Rokās kāļus, kāpostiņus.“

Mājas tēvs dzied:

„Dievs liec sirdī gaišas domas
Zelta skaņas koklei stīgās:
Par lietiņu, par saulīti,
Par bagāto svētībiņu
Pateicību padziedāsim
Augšup zemes augļus celsim.“

Meitas ceļ gaisā augļus, puiši labības kūlīšus.

Visi dzied:

„Mēs pateicam tev Debess Tēvs
Par zelta vārpu smagumu,
Par dārza augļu svētību
Ko šogad dāvājis tu mums.
Arvienu lūdzam tevi Tēvs,
Lai svētīts mūsu darbs ir
Katrā dzimtā, katrā mājā
Ko veicam rokām priecīgām.“

Puiši sēdina nama tēvu krēslā un ceļ augšā.

Visi dzied:

„Ceļat augstu pļaujas tēvu,
Mīļi rāja pamācoti,
Lēnu prātu darbus deva,
Sargāj, savus darba ļaudis, —
Ilgu mūžu, ilgu mūžu
Dievs dod mūsu tētiņam.“

Pēc tam puiši ceļ augšā nama mātī.

Visi dzied:

„Gavilējiet mūs' ļautiņi
Čaklajai (i) pļaujas mātei.
Visu gaŗu vasariņu
Kā bitīte olī gāja —

Tirzas mazpulka karoga svētku dalībnieku gājiens pie Tirzas lauks. b-bas nama.

Ik rītiņā, ik vakarā
Zelta krustu aizmetoti, —
Ilgu mūžu, ilgu mūžu
Azaidiņa nesējai!"

Atnestos labības kūlīšus, vainagus un augļus visi saliek uz dārza galda lieveņa priekšā izveidojot rudenīgu rotājumu.

Visi dzied:

„Te ir kviešu lauku zelts
Te ir darba svētībiņa —
Vārpas runā sāta runu,
Darba slavu briedums teic."

Saule taisas uz noiešanu. No baznīcas torņa pār laukiem viļņodamas nāk gaišas svētvakara zvanu skaņas. Vīri noņem cepures un uz brīdi apstājas. Īss klusuma brīdis, tad visi dzied:

„Nācin nāca svētvakars
Pār laukiem līgodamis,
Dievs svētījis tos ļautiņus,
Kas pieņēma svētvakaru."

Nama tēvs un nama mate pateicas gājējiem un spiež rokas. Pa vārtiem ienāk viesi. Nācēji nama tēva brālis ar dēliem un meitām.

Nama tēva brālis dzied:

„Labvakari! labvakari!
Appļāvību sētiņai —
Ko Dieviņš mīļi glābis
Cauri garu vasariņu."

Nama tēvs dzied:

„Nāciet mīļi, radinieki,
Appļāvībās rotātiesi,
Dieviņš devis zelta graudus
Divvārpiņas tīrumāi."

Ienācēji sasveicinājas ar mājeniekiem. Tad nāk mātes tēvs, māte un māsas.

Nama māte dzied:

„Veļu vārtus saulītei —
Mīļajai māmiņai.
Sengaidīta nu atnāca
Appļāvību vakarāi."

Nama mātes māte dzied:

„Lai svētīta šī sētiņa —
Godam vada Dieva dienas
Skaidrus darbus darīdami,
Gaišas runas runādami."

Nama māte aicina visus pie galda.

Nama māte:

„Ko Dieviņš sātam devis,
Ko rociņas gādājušas —
Lūdzu visus iebaudīti
Vasariņas tecējumu."

Visi sēstas pie mielastam klāta galda.

Nama tēvs:

„Ēdiet maizi, dzeriet dzērsi —
Vediet baltu valodiņu,
Dieviņš sātu gausina
Galda galā sēdēdamis."

Nama māte:

„Appļāvību cepetim
Jēriņš audzis saulītē
Baltābola lapiņāmi,
Zelta graudiem ēdināts."

Mājas tēvs:

„Nu tad lūdzu, lūdzu sākt,
Kas čaklāks ēdējiņis,
Vēl čaklāks darbiņosi,
Drošs spēkiem mērotiesi."

Kāda vecāka kalpa sieva:

„Tādus gardus kumosiņus
Ēst tiem Rīgas kundziņiem,
Tiem ir zelts, tiem sudrabs
Nevaid maizes gabaliņa."

Kāds vecāks kalps:

„Bij mums vērts zemi arti,
Tīrumiņus rušināti,
Paēduši, padzēruši
Dievam labi dzīvojoti."

Bērtuļtēvs (vecākais kalps):

„Lai neauga sudrabiņis
Tīrumā dēstījamis,
Tur augdami rudzi, mieži
Maksā zelta gabaliņu."

Viesis (mājas tēva brālis):

„Tiesa, tiesa, pats redzēju
Kara bada gadiņosi —
Lieliem kungiem zelta gana
Raud maizītes gabaliņa."

Meita dzied:

„Kam mums sārtas vaigu krāsas,
Kam kailas zīda zeķes?
Saule vaigus sārtināja,
Pati rakstiem zeķes adu."

Nama tēvs:

„Būs mums lini, būs maizīte,
Sviests un siers vēl bekonītis —
Vedīs ciema tirgotāji
Dārgas mantas pār jūriņu."

Visi dzied:

„Mūs zemīte strādājama
Mielo tautas bālēliņus.
Turamiesi pie zemītes
Pie bagātas māmuliņas."

Strādnieks dzied:

„Paldies, paldies tētiņam,
Paldies pļaujas māmiņai —
Par bagāto mielojumu
Par laipno uzņemšanu."

Nama tēvs:

„Sātīga ir tā maizīte
Ko ēdami appļāvībās:
Cik noēda, tik pieauga
Dziļajosi apcirkņosi."

Nama tēvs Bērtuļtēvam: (to godinot):

„Lai bij gods, kam bij gods,
Bērtuļtēvam tam ir gods.
Par visiem godiņiemi
Arājiņis godājamis —
Ar Dieviņu strādājoti
Pussimtiņa vasariņu
Iskaptiņu cilājoti
Baru barus izstaigājis."

Bērtuļtēvs:

„Neraudāja tā maizīte
Ko es ēdu tīrumāi.
Zemes māte saudzēdama
Sargā manu augumiņu."

Nama tēvs skūpsta Bērtuļtēvu, puiši ceļ to gaisā.

Visi dzied:

„Slava, slava Bērtuļtēvam
Dievs dod zemes strādātajam
Ilgu mūžu, veselību
Slava, slava Bērtuļtēvam!"

Nama māte iznes krāšņi izšūtu, baltas vilnas apģērbu un to veltī Bērtuļtēvam kā atzinību par ilggadīgo darbu.

Nama māte:

„Zeltā žuvu, sidrabāi
Baltus svārkus arājam,
Saulē mirdz zelta raksti
Sudrabā sirmi mati.

Lai raugāsi ciema ļaudis —
Godam mūžu nodzīvojis,
Smagu zemi cilādamis
Zelta graudus vētīdamis."

Visi dzied:

„Slava, slava Bērtuļtēvam
Ilgu mūžu nodzīvoti,
Ilgu mūžu nodzīvoti,
Slava, slava Bērtuļtēvam."

Nama tēvs: (uz jaunāko strādnieku, uz Ģirtu zīmēdams):

„Labas sekmes vēlēsim
Jaunajam sācējam —
Pirmvasaras gājējam.
Dievs dod jaunam arājam
Ilgu mūžu piedzīvoti,
Lai ziemelis nesaldētu,
Lai saulīte nekarsētu
Arot latvju svēto zemi,
Tautu tautas mielojoti."

Nama māte savu dēlu (pirmās vasaras pļāvēju) apkampjot un skūpstot, sirsnīgi-izjusti;

„Ģirtiņ, mans mīļais dēls —
Ilgs tev mūžs dzīvojams:
Īss būs tas dzīvojoti,
Kad darbiņu svētu turi.
Darbā gaist rūgtas domas,
Darbam balts darba prieks
Veselības glabātājs."

Ģirta māsa: (cepuri dāvādama):

„Saulē šuvu cepurīti,
Zelta diegus vārstīdama,
Lai brīnās ciema ļaudis,
Kas viz mūsu tīrumā —
Mūs brālītis graudus kaisa
Mirdzēt mirdz cepurīte."

Visi dzied:

„Audz ozola augumiņu,
Lāča vīra stiprumiņu,
Godam kopti tevu zemi
Sargāt savus gājējiņus.
Darba ļaudis svētvakaru
Bez saulītes nestrādini,
Kas nesvēta svētvakaru
Ir bez gausa, raženuma.
Audz ozola augumiņu
Lāča vīra stiprumiņu.
Ilgu mūžu nodzīvoti,
Godam kopti tēvu zemi."

Ģirts [skūpsta tēvu, māti un māsu. Puiši to uzķer un ceļ gaisā: Lai dzīvo, lai dzīvo!

Ģirts:

„Paldies, paldies tēvs, māmiņa.
Paldies visi labi ļaudis!
Es tos tēva tīrumiņus,
Saules vagām izvagošu."

Nama tēvs vedina visus uz rotaļām un pats stājās rotalnieku vidū.

Nama tēvs:

„Rotājaties jauni, veci
Dieviņš mīl skaidru prieku.
Darbam sparu, dzīvē prieku
Šaules mūžu dzīvojoti."

Rotaļnieki sastājās pārās krusteniski un sāk deju dziedot:

„Maļatiesi dzirnaviņas,
Maļat rupju, maļat smalku:
Ēst visādiem ļautiņiem
Klip-klab-klab.
Darbiņš prasa rupju maizi
Augumiņu spēcināti,
Ilgu mūžu nodzīvoti.
Klip-klap-klap.
Smalku maizi kundziņiem,
Vieglas dzīves tīkotājiem.
Īsa mūža dzīvotājiem.
Klip-klap-klap-klap.
Maļatiesi dzirnaviņas:
Sērdieniši, bārenīši —
Daudz maizītes gribētāji
Klip-klap-klap-klap."

(Deju var vairāk reizas atkārtot).

Priekškars.

Druvas zied!

Druvas zied! Druvas zied!
Prieka šalts caur sirdi iet.
Laime liekas tuva, tuva
Tur, kur viļņo rudzu druva;
Tur, kur zeltmirdzošā zaiga,
Tā kā vīrāksmarša maiga,
Augšup plūst no kuplās druvas.
Un no laimes tuvās, tuvās
Sirds var atkal līgsmi smiet.
Druvas zied! Druvas zied!

Jēkabs Bērziņš,
Ēdoles mazpulkā.

Zemgaliešu mazpulka ekskursija pa Vidzemi.

Agrā rīta stundā, no Jaunpils uz Bikstu stacijas pusi, dziesmas skandinādams, virzās uz priekšu ap 40 jauniešu liels pulciņš, ar zaļajām un pelēkajām ar baltzaļo iekantējumu cepurītēm. — Tas Jaunpils mazpulks un lopkopības skola, dodas savā gadskārtējā ekskursijā. Un tad pēc neilga laika sēdam vilcienā, kurš joņo caur briestošām Zemgales druvām un zaļājām birstalām.

Ekskursijas pirmā apstāšanās vieta Rīga. Priekš Rīgas vēl agrs rīts, redzama viena otra sabozusies seja, kur saldais miegs atstājis savas pēdas. No vilciena tūliņ dodamies kopīgi ar laipno mazpulku mācītāju Arn. Lūsis kungu, uz Brāļu kapiem, lai sveicinātu kritušos varoņus ar līdzatvesto Zemgales ozollapu vainagu. Starp šiem daudzajiem varoņiem dus arī dažu dalībnieku piederīgie. Dziļu jūtu aizgrābjošs ir šis rīta svētbrīdis, ar altāra ugunīm un mācitāja vārdiem. Jaunajās sejās ir zuduši prieka vaibsti, tās ir nopietnas — skumīgas.

Tēvzemes mīlestības pārņemti, atgriežamies atpakaļ un steidzamies pie sava mīļā virsvadoņa Dr. K. Ulmaņa kunga, lai pateiktos par viņa rūpēm mūsu mazajo dalībnieku labā. Un kāds prieks! Mūsu virsvadonis smaidīdams ar mums sasveicinās. Tas notiek tik vienkārši, bet sirsnīgi un mīļi.

Turpmākā ceļa gaita virzās cauri sirmajai Rīgai, uz kalnaino, mums daudziem svešo Vidzemi.

Kā pirmo apskatām Ādažu priekšzīmīgo saimniecību „Jaunkūlas," kur ir daudz ko redzēt un mācīties mums, jaunajiem lauksaimniekiem.

Visi esam dzirdējuši un lielākā daļa arī ēduši Carnikavas nēģus. Un tagad, kur mūsu nākošais pieturaspunkts ir Carnikava, runas ap nēģiem vien grozās.

Krietni ieturējušies, ar dziesmām atstājam Carnikavu. un braucam uz Saulkrastiem, lai apskatītu jūru. Daži pie jūras pirmo reizi, tiem nu iet drusku sliktāki, jo gribot negribot ir jāiebrien jūras ūdenī. Ja kāds ir par slinku noaut kurpes, tad ar visām. Žēlastības nav! Pašu kasieri iesēdinam ar visu lielo naudas maku.

Ilgi nevaram kavēties, jo šovakar mums jātiek Svētciemā.

„Jūriņ prasa smalku tīklu," — atbalsojas jūrmalas kāpās, kad mēs dziedādami braucam pa smilšaino ceļu tālāk.

Jau saule labi zemu, kad iebraucam Liepupē. Še mūsu nolūks apskatīt Valsts vaislas lopu audzētavu un salīdzināt to ar mūsējo — Jaunpils. Audzētavas pārzinis Seglenieka kungs izvadāja mūs un pastāstīja par saimniecību un skaisto parku.

Ceļā uz Svētciemu, dziesmas vairs neskan tik braši un viena otra seja ir palikusi gaļāka. Nogurums jau sāk ņemt virsroku. Saule jau sen nogājusi, kad iebraucam Svētciemā. Pēc piecām minūtēm mazā upīte, kas tek cauri Svētciemam, ir no abām pusēm ielenkta, tur nomazgājam ceļa putekļus un dažam, ko miegs par daudz nomocījis, vēsais ūdens ir labs palīgs.

Otrā rītā veikli apģērbušies un nomazgājušies, pārziņa Blūmberga kga pavadībā sākam Svētciema zirgaudzētavas apskati. Šeit pie skaisti noaugušiem kumeļiem, mēs vērojam arī, cik liela nozīme piekrīt dzīvnieku audzēšanai.

Ir atkal atgriezies vakardienas dziesmu gars un jautrība. Braucam uz Limbažiem, un apmeklējam arī Limbažu kapsētu, kur dus mūsu himnas komponists Baumaņu Kārlis un uz kapu kopiņas noliekam kviešu vārpas.

Kad saule silda vissiltāk, piebraucam pie Umurgas lauksaimniecības skolas. Šeit mums skolas pārzinis Revalta kgs demonstrē mazpulka dalībnieku jaukos sasniegumus mājas amatniecībā un rokdarbos, kā arī iepazīstina ar skolas iekārtu.

Ieturējuši pusdienas laižam atkal tālāk uz šīsdienas gala mērķi — Siguldu. Bet pa ceļam apskatam Straupes pili ar baznīcu, Medņa saimniecību Straupē un Raganā apbrīnojam Aizupjus — Cīruļa jaunsaimniecību. Lai gan laiks ir stipri lietains, visiem ir vēlēšanās Siguldu apskatīt. Te nu atkal tiem, kas pirmo reizi, ir liela brīnīšanās par augstajiem kalniem, un arī priecāšanās par dabas jaukumiem.

Bet laiks iet un darbs jāpadara. Sakam ardievas Siguldai un arī Vidzemei. — Laiks ir lietains, bet itkā par spīti šim laikam

Līvānu II mazpulks karoga svētkos.

skan mūsu dziesmas. Vēl apskatam Brīvdabas muzeju un iebraucam Rīgā. — „Melnais rumaks" drāžas atkal caur druvām un birstalām un ieved mūs ikdienā.

Kad šķiroties prasu mazākajam dalībniekam Guntaram: „Nu, vai bija vērts braukt un kādus iespaidus guvi?" — viņš atbild: „Nebiju vēl nekad ekskursijā braucis un nevarēju arī iedomāties, ka tikdaudz jauna, ierosinoša tā man dos. Bija ko redzēt un dzirdēt! Pārgājis mājās ar prieku stāstīšu to vecākiem. Redzētais un dzirdētais man vienmēr paliks prātā." V. G.

* * *

RĪGAS MAZPULKI

sarīkoja izbraukumu autobusā uz krāšņo un dabas skatiem bagāto Latvijas stūrīti — Koknesi.

Tuvojoties šai teiku zemei, acu priekšā atklājās lieliska panorāma. Augstie kalni, noauguši kupliem lapu kokiem, mainās ar plašiem līdzenumiem. Gaŗa kāpņu eja paceļ mūs augstu virs Daugavas līmeņa — esam nonākuši pie Kokneses pils drupām. Laika zobs jau krietni sagrauzis šo senču vareno darbu. Bet šie masīvie akmens bluķi ir kā magnets, kas pievelk neskaitāmus turistus. Apskatījuši šo milzīgo pie minekli, dodamies lejā pie Pērses. Līku loču, pa akmeņaino gultni Pērse veļ savus ūdeņus. Vietvietām upes gultne paceļas terasveidīgi uz augšu, izveidodama vairākus kritumus. Ūdens, krizdams pa kāpnēm, sakuļās baltās virpuļojošās putās, kas atstāj lielisku iespaidu.

Mūsu šīs dienas lielākais notikums stāv vēl priekšā: brauciens pa Daugavu no Kokneses līdz Staburagam. Gandrīz vai skriešus dodamies uz Daugavas krastu, kur tikko piestājusi motorlaiva „Staburadze." Esam tiešām priecīgi, ka mūsu ekskursijas vadītājs Kalmiņa kungs noorganizējis šo izbraucienu. Kuplais ekskursantu pulks iespiež „Staburadzi" krietni dziļi, kādēļ mēs tikai ar lielām pūlēm tiekam no krasta.

Motorlaiva, uzņemdama virzienu pret straumi, dodas uz augšu. Pār Daugavu pāršalc braša dziesma: „Daugaviņa, māmuliņa." Pateicoties stiprai straumei, mēs braucam lēni, un mums ir iespējams labi apskatīt abus Daugavas krastus: Vidzemi un Kurzemi. Krasti ir ļoti stāvi un atsegti un še labi var saredzēt devona formācijā veidotos slāņus: smilšakmeni, kaļķakmeni

un dolomītu. Krasti noauguši bieziem lapu un skuju kokiem.

Mūsu uzmanību saista gaisa pārceltuve, kas ierīkota pāri Daugavai pie Aizelkšņu dzirnavām. Šī ierīce domāta labības pārcelšanai un ir vienīgā Latvijā.

Pēc vairāk kā stundas brauciena, Kurzemes krastos varam saskatīt pašu Staburagu. Kad esam piebraukuši pie radzes, mūs visus pārņem savāds prieks par to, ka tagad paši ar savām acīm varam apbrīnot to vietu, ko tik bieži apdzied mūsu dzejnieki savās dzejās. Brīnišķīgs skats!

Kā smalks lietus pār radzi pastāvīgi līst avota ūdens, kas ir tik tīrs un dzidrs kā kristals. Avota ūdeņi ,tecēdami pār radzi, pastāvīgi veido šo dabas pieminekli. Radzes augšanas process gan ir ļoti lēns, jo 1861. gadā nogruvušā radzes daļā neredzam gandrīz nekādu jūtamu pieaugumu. Nokļūšana uz Staburaga augšējo daļu ir ļoti grūta, jo sienas ir stāvas. To var izdarīt tikai pa kāpnēm, kas atrodas tālāk. Virs Staburaga ierīkotas vairākas ūdens dzirnaviņas, kas ūdens straumē nemitīgi griežas.

Atpakaļceļā mēs apciemojam Aizkraukles un Lielvārdes mazpulkus.

* * *

Mazpulku dalībnieki šogad lielā mērā sekojuši aicinājumam iepazīties ar savu zemi, ar mūsu jauko dabu un tuvināties arī ar citiem mazpulkiem, braucot viesos vieni pie otriem. Tālu un plašu ceļojumu pa Vidzemes augstieni izdarījis **Galgauskas-Kropas** mazpulks.

Ikšķiles mazpulka dalībnieki devušies ekskursijā uz Skrīveriem un Koknesi, lai apskatītu un apriecātos par šo skaisto apvidu, kurš bagāts dabas brīnumiem, un kurš var lepoties ar lielu vēstures bagātību.

Brenguļu mazpulks apmeklējis Priekuļus, Nurmišu mājturības skolu un Siguldu. Šajā ekskursijā, kurā mazpulku dalībnieki nobraukuši vairāk kā 200 klm. pa mūsu skaisto zemi, piedalījās arī **Trikātas** mazpulka dalībnieki.

Mālpils mazpulks ar 23 dalībniekiem un **Mālpils-Kniediņu** mazpulks ar 7 dalībniekiem sarīkoja kopēju ekskursiju uz Lēdurgu, Vidrižiem, Saulkrastu jūrmalu, Limbažiem un Umurgu.

Indras mazpulks, lai gūtu jaunus ierosinājumus, pajūgos, bet arī ar velosipēdiem devās ekskursijā uz Dagdas 2-g. lauksaimniecības skolu Konstantinovā, kur apskatīja skolas iekārtu un iepazinās ar skolas darbu.

Tālais **Dundagas** mazpulks, lai apskatītu Kurzemes skaistākās vietas, sarīkojis ekskursiju uz Kandavu un Sabili. Bez tam šovasar vienu dienu garā un pat 3—4 dienu garās ekskursijās, izbraukuši mazpulku dalībnieki ar velosipēdiem. Šie braucieni devuši lielu iespēju daudz ko novērot, daudz ko redzēt un mācīties.

Aicinājumu — mācīties pazīt savu dzimto zemi, — mazpulku dalībnieki jau lielā mērā piepildījuši.

Vārpu balsis.

Kad eji atkal tu pa lauku ceļu
Un vārpu zīda glāsts liek matīt,
Ka Dievs un viļņojošie rudzu lauki
Tev atkal zemes darba svēti sola, —
Aug rokās darba tīksme, top ražens gars
Un gaiša sēkla atkal dvēs'lē krīt.

Pār rudzu lauku lido sāta gars,
Ar zemes spēku pilda vārpās graudus; —
Te tēvu svētība skan vārpu balsīs,
Kas līžot līdumus jau klusās domās
Mūs' dienu lielo laimi minējuši,
Ar mums vēl mūžos stāv par mūsu zemi.

Rudolfs Akers,
Rīgā.

Rudenī.

Jau rudeņa drūmajie vēji
Pār pļavām un druvu trauc.
Kam, vasara, projām tu gāji?
Kam steidzies no mums tu arvien? —

Tak rudeņa garajās naktīs
Nāks vasara sapnī vēl mums,
Nāks sapnī — un sapnī mums stāstīs:
„Es būšu reiz atkal pie jums".

Emils Miķelsons,
Valmieras pag. mazpulkā.

Būsim pieklājīgi.

Katrs, kas dzird vārdu — pieklājība, domā, ka tas ir kaut kas sevišķs. Tomēr pieklājība nav nekas ārkārtējs, tak katram jaunam cilvēkam tā nepieciešama.

Ir daudz un dažādi cilvēki. Katrs savāds, ar savādām domām un jūtām. Ejot sabiedrībā daļa cilvēku izturas piedauzīgi un nepieklājīgi. Vispirms jau viņu ārējais izskats to rāda: drēbes saburzītas, netīras, zābaki nesmērēti un mati sajukuši. Ar savām kustībām viņi ļoti piedauzīgi. Grūstās ar citiem, grib otram iesist, viņu nolamāt. Ar šo nepareizo izturēšanos viņi grib vērst uz sevi uzmanību, jo labus darbus viņi neprot.

Arī dažās skolās ir skolēni, pa lielākai daļai gan beigušie, kas runājot ar skolotāju tura rokas bikšu kabatās. Uzrunā skolotāju, vai citu izglītotu personu ar „tu". Tāpat sabiedrībā neprot uzvesties. Turpretim ir cilvēki, kas saprot pieklājību. Vienmēr viņi kārtīgi un korekti. Neķildojas un nelamājas ar citiem.

Mēs mazpulku jaunatne, būsim pieklājīgi sabiedrībā un ikdienas dzīvē! Mēs esam jaunā Latvijas paaudze, un mums jābūt citiem par priekšzīmi!

Helmuts Ozols,
Burtnieku mazpulkā.

Mans patikamais lauku darbs.

(Rundēnu mazpulka pieccīņu rakstu darbi).

1

Pavasarim atnākot, man sākās mīļie lauku darbi, pie kuŗiem es pavadīju daudz laika.

Bieži vien pēc pusdienas es ņēmu lāpstu rokās un gāju uz mežu, lai tur varētu izrakt kādu labāku kociņu un iestādīt pie mājām. Mūsu mežā labu kociņu nebija un tāpēc es gāju uz kaimiņa mežu. Kaimiņš par to uz mani nekliedza, jo viņš man bija atļāvis kociņus izrakt.

Maija mēneša sākumā es stādīju augļu kociņus. Sākās lielākais darbs — laistīšana. Katru dienu es cēlos agri no rīta un gāju laistīt kociņus. Kaut darbs bija grūts, tomēr es neatlaidos un to turpināju visu vasaru.

Man ļoti patīk stādīt arī puķes. Pie mājas ierīkoju dārziņu, kuŗā visu vasaru redzami dažādi ziedi. Svētdienās, kad silts laiks, man ļoti patīk iziet savā dārziņā un paspēlēt vijoli. Arī māte, kad beidz darbus, atnāk pie manis dārziņā paklausīties.

J. Jurčenko.

2

Ar darbu es vedu neparastu cīņu, kas turpināsies nezin cik ilgi. Katrs darbs, kuŗu es iesāku strādāt, sākumā man nepatīk un izliekas par smagu, bet kad iestrādājos — manī pamazām visa nepatika sāk zust. Kad darbs jau nāk uz beigām, es priecājos par visu padarīto. Sākums ir nepatīkama lieta, bet vēlāk mani pārņem sajūsma.

Visjaukāki ir nodarboties dārzā — dēstīt kokus. Man liekas, ka ar katru dēstu esmu ieguvis daudz vairāk spēka un cerību, kas jo spilgtāk parādās, kad koks pieaug. Stundām ilgi svētdienās noskatos zaļajos kociņos, kas šūpojas vējam uzpūšot.

L. Mutulis.

Ievērībai!

Š. g. 1. sept. Jelgavas Lapskalna muižas šķūnī pārmainīts zili-pelēks vīriešu mētelis. Mēteļa kabatā alumīnija krūzīte. Atstāts pelēki iebrūns mētelis, kas, pēc paziņ. sajemš., tiks sūtīts Jelgavas nov. inspektora kgam. Ļoti lūdz mēteli, uz pēcmaksu, piesūtīt: A. Zanderam, Ķesterciemā, c. Tukumu.

VESELĪBA UN VEIKLĪBA.

Dr. R. Avotiņš.

Ievainojumi un viņu pārsiešana.

Daudz runāts un rakstīts par pirmās palīdzības sniegšanu un jāsaka, ka ne bez pamata, jo no tā, kā brūce pirmo reizi pārsieta, atkarajās netik viņas sadzīšana, bet pat cilvēka dzīvība. Arī mazpulka dalībniekiem nepieciešami zināt īsumā pamata principus kā apieties ar ievainojumiem un kā viņus kopt.

Paši jau būsiet novērojuši, ka dažreiz samērā lielas brūces sadzīst diezgan ātri bez kādiem traucējumiem un sekām, bet citu reizi atkal no niecīga adatas dūriena pirkstā rodas iekaisumi netikai ievainotā pirkstā, bet visā delnā un pat visā ķermenī, kas ļoti bieži beidzas ar smagiem sakropļojumiem un pat nāvi. Tiešām tas ir uzkrītoši, ka vienreiz plašs ievainojums sadzīst bez traucējumiem, un citā reizē niecīga brūce rada plašas komplikācijas.

Agrāk to nezināja, bet tagad arī jūs jau ziniet, ka te vainīgas sīkbūtnes, kuŗas tik gaida izdevīgus apstākļus, lai iekļūtu mūsu organismā. Katra brūce ir tāds izdevīgs apstāklis. Ja nu ievainojumus varam pasargāt no sīkbūtnēm, tad viņi sadzīs ātri, bet ja nē, tad notiks otrādi. Sīkbūtnes iekļūs brūcē vai nu reizē ar pašu ievainojuma rašanos, vai arī pie pārsiešanas. Mūsu pirksti, mutautiņi un citi priekšmeti ir pārklāti visu visādām sīkbūtnēm. Aizspiežot stipri asiņojošu brūci ar pirkstiem, vai arī pārklājot to ar lietotu mutautiņu jeb kādu citu veļas gabalu, mēs noteikti brūcē ienesam sīkbūtnes un tādā ziņā paši esam vainīgi pie smagiem sarežģījumiem un viņu sekām.

Bet kas tad mūs tā uztrauc un kāpēc mēs vienmēr tā cenšamies brūces steidzoši pārsiet, vienalga vai ar ko. Tā ir asiņošana. Katrs mēs instinktīvi zinam, ka asinis ir dzīvība un zaudējot asinis, zaudējam dzīvību. Tad nu arī, tiklīdz ieraugam asinis, mēs pilnīgi instinktīvi cenšamies asiņošanu apturēt, nedomājot, kas būs tālāk. Jā, asiņošana jāaptur un brūce jāpārsien, bet tas jādara tā, lai viņā neievestu sīkbūtnes. Vispirms mums pašiem sev jānomazgā rokas ūdenī ar ziepēm un pēc tam viņas ar spirtu jānorīvē. Tālāk brūces malas jāapsmērē ar joda tinktūru un pati brūce jāpārklāj ar sterilu marliju. Sterils marlijs ir tāds marlijs, kuŗā sīkbūtnes karstumā iznīcinātas. Tādu sterilu marliju var dabūt katrā aptiekā, nelielās paciņās, sagrieztu četrkantainos gabaliņos. Marlijs jāņem pie malas un tad jāuzklāj brūcei. Virs marlija jāuzliek biezāka kārta vates un pēc tam ar pārsaiti jāpārsien.

Ievainojumi gadās samērā bieži un bieži ir jo plaši iekaisumi. Lai no tiem izbēgtu, tad katrā mājā jātur sterila marlija paciņa, vate, dažas pārsaites un joda tinktūra. Pēdējā laikā pie brūču pārsiešanas jo plaši tiek pielietots Rivanola kausējums. Aptiekās var likt pagatavot: Solutio Rivanoli 1 : 1000. Tādā atšķaidījumā viņš miesas audiem ir nekaitīgs, bet sīkbūtnēm tas ir kaitīgs. Ja nu mājā nebūtu sterila marlija, tad vēl, izņēmuma gadījumā, varētu asiņojošu brūci pārsiet ar nelietotu mazgātu un gludinātu mutautiņu, vai kādu citu līdzīgu veļas gabalu, samērcējot ar jau minēto Rivanola kausējumu. Uz brūci nekad nedrīkst tieši likt vati, jo tā sastāv no sīkām šķiedriņām, kas var palikt brūcē.

Venoza asiņošana apstāsies jau no minētā pārsējuma. Ja pārgrieztas artērijas, tad asiņošana būs ļoti strauja. Asinis plūdīs strūklveidīgi. Brūce jāpārsien tāpat, bet lai asiņošanu apturētu, tad ievainotais loceklis jāaptin labi cieši centrāli no brūces ar kādu saiti, vai arī mutautiņu. Pēc tam ievainotais jānogādā pie ārsta, kas pārgriezto asins vadu nosies. Asins vadu žņaugu nedrīkst turēt ilgāk par pāri stundām, jo citādi nosietais loceklis var pamirt.

Bieži vien dzirdam no slimniekiem: „Es brūci labi izmazgāju.“ Tas ir nepareizi. Brūce nav veļa, kas jāmazgā. Skalojot brūci ar ūdeni vai citiem šķidrumiem, mēs viegli varam ieskalot brūcē sīkbūtnes no brūces malām. Ja lielākas brūces, tad pēc pirmās pārsiešanas, vienmēr labāk griezties pie ārsta. Pirmājās sešās stundās var brū-

ces malas izgriezt, brūci sašūt, un tad tā pa lielākai daļai sadzīs samērā ātri un bez kādiem iekaisumiem.

Gribu jums vēl piebilst par tā sauktajām Tetanus'a (brūču krampja) sīkbūtnēm. Viņas ļoti bieži mīt mēslotās zemēs un sevišķi ja zeme mēslota zirga mēsliem. Ja nu ievainojums noticis tādos apstākļos, tad noteikti jāgriežas pie ārsta, lai iešļircina šo sīkbūtņu pretindi. Tetanus'a sīkbūtnes iekļuvušas brūcē neizsauc pašā ievainojumā nekādas pārmaiņas. Brūce pat var pilnīgi sadzīt. Bet šīs sīkbūtnes attīsta ļoti stipras indes, kas iedarbojas uz mūsu nerviem. Pēc dienām piecām, vai astoņām un pat vēlāk ievainotais sāk manīt, ka viņš nevar vairs lāgā muti atvērt, ka kakls paliek stīvs, ka elpošana top apgrūtināta. Temperātūra var pacelties pat pāri 40° un slimnieks neglābjami iet bojā. Tādi gadījumi nav bieži, bet viņi tomēr ir, un tapēc vēl reiz atkārtoju, ja ievainojums iegūts pie mēslotas zemes darbiem, uz ceļa, vai ielas, tad jāizdara Tetanus'a pretindes iešļircināšana. Šī pote nekāda ļauna nenodara, maksā tikai dažus latus, bet glābs cilvēka dzīvību, kas citādi būtu gājusi bojā. Šīs sīkbūtnes var attīstīties tik tur, kur nepiekļūst skābeklis, un tāpēc jo brūce dziļāka un vairāk noslēgta, jo saslimšana iespējamāka.

GRĀMATU APSKATS.

Prof. Dr. agr. J. Vārsbergs.

Lopbarības ražošana un lopu ēdināšana.

Agr. P. Pommers, Izdevusi P.-S. „Zemnieku domas," kā „Lauksaimnieka bibliotēkas" XXIV—XXV sējumu.

Lopkopība mūsu lauksaimniecības ievērojama nozare. Ja arī lopu un lopkopības ražojumu cenas mūs patreiz neapmierina, tomēr lopkopību nedrīkstam sašaurināt. Mums jādara viss iespējamais, lai lopkopība dotu drošus ienākumus bez piemaksām no valsts puses. Ar izlasi uzlabojam ganāmpulkus, ieaudzējam lopus, kas pilnīgāk izmanto barību un labāk samaksā lopkopja pūles, bet ar to vien nepietiek. Mums jāsagādā ganāmpulkam pietiekoši daudz labas un lētas barības, tad samazināsies lopkopības ražojumu pašizmaksa, un mēs varēsim pasaules tirgū sacensties ar citu zemju lopkopjiem.

Agr. P. Pommers savā grāmatā, pamatojoties gan uz autoritātu rakstiem, gan uz novērojumiem vecāku saimniecībā, kuŗas apsaimniekošanā pēdējos gados viņš ņem dzīvu dalību, iztirzā minētos jautājumus. Uz to norāda grāmatas saturs, kas iedalīts divās daļās.

I. daļa: Lopbarības ražošana.

Lopkopība senāk un tagad.

Lopkopības loma mūsu lauksaimniecībā.

Zāļāju nozīme lopkopībā un saimniecības organizācijā.

A. Zāļāji.

Zāļāju augšanas apstākļi.

Zāļāju zelmenis.

Zāļāju augu grupas.

Labās stiebru zāles.

Tauriņzieži.

Mazvērtīgās stiebru zāles.

Platlapji.

Zāļu maisījumi.

Zāļāju sēšana.

Zāļu sēklu audzēšana.

Ilggadīgu ganību ierīkošana un izmantošana.

Pļavas un to uzlabošana.

Īslaicīgi tīruma zāļāji.

Siena ievākšana.

B. Spēkbarības loma lopu ēdināšanā un tās ražošana.

C. Sulotās barības loma lopu ēdināšanā un tās ražošana.

Sakņu uzglabāšana.

II. daļa: Lopu ēdināšana.
Lopbarības sastāvs un tās sagremošana.
Praktiskā lopu ēdināšana.
Lopu ēdināšanas kārtība.
Jaunlopu ēdināšana.

Iepazīstoties ar grāmatas saturu pēc būtības, jāsaka, ka tai atrodam daudz vērtīga materiāla, daudz derīgu norādījumu ienesīgas lopkopības izveidošanai. Ja arī ir viens otrs pārdrošāks secinājums, kam nav pietiekoša pamata, lai to attiecinātu uz mūsu zemes plašāku novadu saimniecībām, tad tomēr autora paša novērojumiem un viņa minētiem piemēriem ir liela nozīme, tie mudina mūs meklēt jaunas atziņas, lai tām sekojot nospraustu pareizu ceļu tālākai rīcībai.

Apskatāmos jautājumos autors uzrāda teoretiskas zināšanas, viņam ir arī dzīmtā sētā gūti novērojumi. Paldies par to, ka viņš tos neliedz citiem arājiem.

Teic — „Kas strādā, tas kļūdās"; to vērojam arī lasot P. Pommera sarakstīto grāmatu. Iztirzājuma veids nav izdevies tāds, lai lasītājs gūtu labāko iespaidu. Bieži autors novirzās no uzsāktā temata un skar dažādus citus jautājumus, kas jau iztirzāti agrāk vai uzpeld turpmākos nodaļījumos. Tas traucē lasīšanu, novirza nevajadzīgi domas uz blakuš jautājumiem.

Autors velti cenšas apvienot jēdzienus zāļāji (ilggadīgas pļavas un ganības) un zāļu lauki (tīrumā), pēdējos apzīmējot par īslaicīgiem zāļājiem, kas dažkārt rada neskaidrības par to, ko īsti autors katrreiz domā.

Arī tādi valodas ziedi uz katra soļa, kā: loma, ievešana, pielieto (autors raksta arī pielietā), pie, tiek un t. l. mazina citādi labo iespaidu.

Neiederas nopietnā grāmatā ar ilgstošu nozīmi prātojumi un norādījumi, kam pārējošs raksturs. Tas pielaižams tikai runās un rakstos par tekošo momentu.

Ja arī grāmatas lasīšana prasa zināmu piepūlēšanos, tomēr tanī atrodam daudz derīga, kas ierosina pārdomas, kas mudina padarīt mūsu lopkopību ienesīgāku.

Par mazpulku lugām.

Jau iepriekšējos mēnešraksta „Mazpulks" numuros, apskatot mazpulku lugu vārdā nosauktos „birumus", tiku aizrādījis, ka daudziem no šiem darbiem vārdi: „mazpulku luga", „no mazpulku dzīves", vai „mazpulku izrīkojumiem", ir pielikti nevietā. Ir patiesība, ka pateicoties šādiem skanīgiem nosaukumiem, nezinātāji — mazpulku vadītāji šīs „lugas" pērk un tikai izlasot nāk atziņa, ka meklētais darbs nav bijis piemērots. Autoriem bieži vien nav ne mazākās mazpulku darba un mērķu izpratnes, pārliecības, ne domu atziņas, tamdēļ arī viņi nezina neko citu pateikt, kā vienīgi likt cilvēkiem uz skatuves parādīties, izteikt dažas frāzes, izmuļķoties un atkal aiziet. Ir vairāk, kā apsveicami, ka Latvijas lauks. kamera beidzot ir griezusies Iekšlietu ministrijas preses un biedrību nodaļā, lūdzot stingrāku uzraudzību par izdevumiem, kuŗus grib saistīt ar mazpulku vārdu. Mūsu lielā un jaunā mazpulku saime nedrīkst būt par izmantošanas objektu literāriskiem pūšļotājiem, kā šādus autorus nosauc A. Francis, laikraksta „Rīts" š. g. 7. septembŗa numurā. Visiem mazpulku vadītājiem būtu arvienu jāatceras, ka iekams izdod naudu par avizēs uzbāzīgi izreklamētu mazpulku „lugu", vajadzētu painteresēties par šīs „lugas" vērtību un atsauksmi Lauks. kameras mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā.

Pēdējā laikā a/s. „Valters un Rapa" izdevumā ir iznācis Vilmas Delles nopietns joks 2 cēlienos mazpulku izrīkojumiem „Laimona kāposti." Šinī nopietnajā jokā V. Delle veselu cēlienu mazpulka dalībniekam Laimonam liek rīkoties ap radioaparātu un tiktālu kariķē mazpulku darbu, ka grūti saprast, kapēc īsti viss tas tā tiek rīkots. Nopietns jau joks paliek otrā cēlienā, kur Laimona „cīņā" ar Zostiņas

Priekules mazpulka biškopības kursu dalībnieki.

jk-dzi ir laba porcija piedauzības. Nav pārliecinoša arī Laimona atgriešanās pie mazpulka biedriem, un tā vien liekas, ka tā ir tāda pat kariķēšana, kā gandrīz viss otrā cēliena „sapnis." Rūpīgi izlasot V. Delles „Laimona kāposti" jāatzīst, ka mazpulku izrīkojumiem tas nav piemērots.

„Darbu sākot", tā saucas k/s. „Jelgavas Ziņas" izdevumā iznākušā E. Gulbja mazpulku luga 3 cēlienos. Arī šis par mazpulku lugu nosauktais darbs ir vairāk amatnieka, nekā mākslinieka veidots. Lugas darbības spraiguma piedošanai ievestie tēli Jurītis, Kača, stipri bāli un nav sevišķi izdevušies. Tāpat lugas ideja — par slinka un palaidnīga zēna atgriešanu pie mazpulka darba, nepārliecina lasītāju.

Ad. E.—

Vērtīga grāmata.

Kara topografs virsleitnants A. Eglītis izdevis kabatas formatā brošuru **„Karte — kā to lasīt un sastādīt"**. Izdevumā 64 zīmējumi un topografisko zīmju paraugi. Karte katram ceļotajam un turistam atvieglo ceļojumu un pēc kartes turistam izdevība iepazīt tuvāk visu apkārtni, kas dziļāk ietekmē prātu un atmiņu. Tāpēc karte nepieciešama visās ekskursijās, ceļojumos u. t. t. Vēl labāk ir, ja karti prot pareizi lasīt, jo karte ir savā ziņā grāmata, kas daudz ko sniedz viņas lasīt pratējam, bet neprātējam ļoti maz vai neko. Te nu A. Eglīša izdevums nāk palīgā un māca pareizi lasīt, pareizi izprast karti. Tāpat grāmata dod pirmās pamācības kartes sastādīšanā. Izdevuma cena **Ls 1,20** un tā dabūjama arī „Mazpulka" ekspedīcijā, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Tā silti ieteicama katram mazpulkam.

Doc. Dr. J. Apsīts.

Katram pieejams praktisku lauksaimniecības zināšanu avots.

Vērojot lauku saimniecības, viegli saskatāma parādība: vislabāk nostādītas un vismazāk saimniecīskas grūtības izjūt tās no viņām, kuŗu īpašnieki seko agronomisko zinātņu mājieniem. Taisni tagad — vairāk kā jebkad — pierādās lauksaimniecības izglītības lielais svars.

Ne visi lauksaimniecības zināšanas kārojošie var iekļūt skolās: trūkst brīvas vietas, trūkst vajadzīgās iepriekšējās zināšanas, trūkst līdzekļu. Daudzi savā laikā par lauksaimniecību nedomājušie, arodizglītību garām palaidušie, gados tagad tālāk aizgājušie, apstākļu vai intereses spiesti, grib pāriet uz šo arodu, bet lauksaimniecības skolas tiem nav vairs piemērotas. Visiem tādiem savas durvis atver Lauksaimniecības tautas augstskola, kuŗa līdz šim darbojās L. L. Centrālb-bas gādībā, bet ar priekšā stāvošo mācības gadu pāriet Latvijas lauksaimniecības kameras uzturēšanā. Lauksaimniecības tautas augstskola pieejama katram, kas grib un spēj mācīties. Tā pulcina savā klausītavā dažādu vecumu, dažādas priekšizglītības un dažādu sabiedrisku stāvokļu personas, kurām visām viens kopējs mērķis — gūt zināšanas lauksaimniecībā un tūliņ vai vēlāk sekmīgi darboties šai arodā. Šo mācības iestādi var apmeklēt un apmeklē: lauku jaunatne un vecākā paaudze, ziemas mēnešos no mazāk steidzīgiem mājas darbiem atbrīvojusies; virsnieki, kuŗiem savi zemes īpašumi; kareivji, kuŗiem priekšniecība pa vakariem dod atvaļinājumu un kuŗi pēc kaŗadienesta paredz atgriezties lauku sētās kā lauksaimnieki vai augstāki vērtēti laukstrādnieki; pilsētas apkārtnes sīksaimnieki un dārzsaimnieki, kuŗiem ir savs izmantojams zemes stūrītis; ierēdnes un ierēdņi, pensionēti ierēdņi, skolotāji, kuŗiem jāpasniedz lauksaimniecība vispārizglītojošās skolās; pēdējo klasu skolnieces un skolnieki, kuŗus vecāki pēc vispārizglītojošas skolas beigšanas grib paturēt saimniecībā; inteliģentie bezdarbnieki un bezdarbnieces, tiecošies ar Lauksaimniecības tautas augstskolas apliecību vieglāk rast piemērotāku darbu laukos.

Lauksaimniecības tautas augstskola savā iekārtā un darbā cenšas ievērot pamatnoteikumus: sniegt to, kas praktiskā dzīvē vajadzīgs un sniegt tā, lai tas katram būtu viegli piesavināms: iedejiski stiprināt lauksaimniecības arodu un izkopt cieņu pret to; dot ierosmi pārdomām lauku darbu labiekārtošanai un lauku dzīves izdaiļošanai.

Lauksaimniecības tautas augstskolas mācību kurss ir vienga dīgs. Mācības notiek laikā no 1. oktobŗa līdz 1. maijam, — mēnešos, kad prasības pēc darba rokām lauku sētās ir mazākas. Lai dotu iespēju mācīties arī tiem, kuŗi pa dienu aizņemti darbā un spiesti pelnīt, lekcijas lasa vakaros no plkst. 17,30 līdz 22.00. Kurss iedalīts 4 nodaļās: sabiedriskā — saimnieciskā,

laukkopības, lopkopības un dārzkopības. Katrs klausītājs var sekot visam kursam vai, pēc izvēles, atsevišķu nodaļu kursiem. Teoretiskās lekcijas klausītavā papildina ar paraugu, modeļu, tabulu, gaismas bilžu un kino demonstrējumiem. Svētdienās, svētku dienās un vasaras brīvlaikā izbrauc uz izmēģinājumu iestādēm, skolu un praktiskām saimniecībām, lauksaimniecības rūpniecību un citām iestādēm. Kursu sekmīgi beigušiem audzekņiem uz to vēlēšanos Lauksaimniecības augstskola izgādā praktikantu vietas un rūpējās par to bezmaksas novietošanu labi nostādītās saimniecībās Latvijā un ārzemēs.

Mācību maksa Lauksaimniecības tautas augstskolā ir zema, jo lektorus algo valsts. Kareivji un mācības iestāžu audzēkņi maksā pusi no lekciju naudas. Trūcīgos un kārtīgi lekcijas apmeklējušos audzēkņus no mācību maksas atbrīvo.

Liela daļa lektoru ir Latvijas ūniversitātes mācības spēki.

Iespiestus noteikumus par Lauksaimniecības tautas augstskolas iekārtu un darbību piesūta uz pieprasījumu: Baznīcas ielā 4-a, tāļr. 21617.

Laiks stādīt sīpolaugus!

Pavasaŗa ziedaugu — sīpolaugu stādīšanas laiks ir tagad no septembŗa vidus līdz salam. Sīpolaugu audzēšanai piemērotākā ir vieglāka zeme — mālaina smilts vai smilts, bet tai jābūt dziļi mēs otai un bagātai ar trūdvielām. Svaigs kūtsmēslojums neder, bet gan satrūdējuši mēsli, labs komposts. Tulpēm nepieciešams arī kaļķojums, tomēr ne svaigs. Smagām zemēm der bagātīgs smilts piejaukums.

Reizē ar sniegpulkstenīšiem sīkām ziedu zvaigznītēm kā dzidrās debesu zilgmes atspulgs plaukst scilla.

Ik pavasarus, kad augstāk kāpj saule un tveicīgāks top gaiss, uz vingriem kātiem smaidošas plaukst agrās tulpes un smagas ziedu vāles rieš hiacinte, piesātinādama apkārtni ar burvīgu smaržu.

Stādīšanas dziļumu noteic sīpolu lielums: mazākie jāstāda seklāk, bet lielākie dziļāk. Smagākās zemēs sīpoli jāstāda seklāk, tomēr neviens sīpols, kaut arī mazs, nav stādāms seklāk par 6 cm.

Arī dižciltīgām lilijām vieta tavā dārzā. Jūnija beigās un jūlijā zied Madonnas lilijas (Lilium candidum) ar dzidri baltiem ziediem un . .

Pieauguša, ziedēt spējīga sīpola stādīšanas dziļums, lēšot no zemes virsas līdz sīpola pamatnei ir:

	dziļ. cm	attāl cm
1. Sniegpulkstenīšiem, scillām, krokusiem . . .	6— 8	8
2. Hiacintēm	12—14	10—12
3. Narcisēm	12—16	10—12
4. Tulpēm	10—14	10—15
5. Lilijām	10—20	15—20

Zemes kārta virs sīpola smailes nekad nedrīkst pārsniegt trīskārtotu sīpola garumu. Labu iesakņošanos veicina un sīpolus pasargā no pūšanas smilts piedeva virsējā zemes kārta (kurā atrodas sīpoli) vai vismaz stādīšanas vietā. Ērts stādīšanas paņēmiens ir sagatavotā dobē norakt virsējo zemes kārtu vēlamā dziļumā. Tad uzbērt kārtiņu smilts, novietot sīpolus noteiktos attālumos un apbērt ar smilti. Virsējā zemes kārta var būt arī auglīgāka. Siltos rudeņos ieteicams vēlāks stādījums, jo sīpoliem rudenī tikai jāiesakņojas, turpretī dzinumi nav vēlami.

Pavasarī ziedošiem sīpolaugiem vieta var būt arī ēnaina zem lapu kokiem, dobju malās līdzās augstāk augošiem stādiem, bet vasarā ziedošiem kā Darvina tulpēm un lilijām jāierāda saulaina vieta.

Pāris nedēļas pirms stādīšanas jādod kālija mēslojums, pavasarī kālija un superfosfata virsmēslojums.

. . Karaliskā lilija (Lilium regale) — ziedi balti ar dzeltēnu vidu.

Japāņu lilija (Lilium auratum) dzeltenīgi baltiem ziedlem ar gaiši brūnām svītrām un vēl košākas krāsas izsvaidītiem punktiem. Vislielākais zieds un burvīgākā smarža. Uzplaukst septembrī.

Rudenī, kad zeme sasalusi pāris cm dziļumā, stādījumi jāiesedz ar 5 cm biezu satrūdējušu mēslu, sausas kūdras vai sausu

lapu segu. Var lietot arī salmus vai niedres, kuŗās sniega saķeras vēl vairāk. Stādījumi rūpīgi jāsargā no apledojuma, sevišķi pavasarī.

Puķu sīpoli dabūjami visās lielākās Rīgas sēklu tirgotavās.

Zemāk uzskaitītās tulpju šķirnes mazpulku dalībnieki var pasūtīt pie mūsu lielākā tulpju audzētāja K. Elksnes Rīgā, Kastrānes ielā 5 par 10, 15 un 20 sant. gabalā.

Agrās maija tulpes

Bouton d'Or — zeltdzeltēna,
Gesneriana spathulata major — mirdzoši sarkana,
Weisser Schwan — balta, zied agri,
Gesneriana lutea — dzeltēna, vienīgā smaržojošā tulpe.

Darvina tulpes

(attēlu skat. žurn. „Mazpulks" š. g. № 5, 166. lp.)

Allard Pearson — intensīvi sarkana, lieliem ziediem, Darvina tulpju starpā uzzied pirmā.
Bortigon — mirdzoši sarkana,
Harry Veith — brūni sarkana,
La Candeur — White Queen) — balta,
La Tulipe Noire — melna,
Psyche — rožaina („rozā") ar vislielākiem ziediem,
William Pitt — gaiši šarlak sarkana.

Pasūtījumus ieteicams izdarīt pa vairākiem kopā. Sūtījumus var saņemt arī pa pastu vai dzelzceļu.

H. Kalmiņš.

Vērosim laiku!

Vēja novērošana un novērojumu izmantošana laika pareģošanā.

„Arī vēji ir jauki biedri. Daudz un dažādi viņi ir, daudz un dažādus stāstus tie var stāstīt. Iešņācas gaiss, noliecas vārgā atmatas zāle un vējš ir klāt...

... Un tad nāk tāds vējš, kas ir silts kā dūnas un maigs kā samts. Tas ir tikai vēsma. Viņš nāk tad, kad debesis ir augstas kā velve un zilas kā rudzupuķu pirmais plaukums, un kad debesu dzelmēs ir sīki balti mākoņiši kā izkaisītas vilnas sprodziņas...

... Bet vētra pieņēmās stiprumā ar katru stundu. Sitās pret māju kā negudra. Kauca ap pakšķiem, plosīja jumtu, svilpa skurstenī kā saniknots zvērs, kas ceļā saticis tādu kavēkli, puteklīti, kāda bij pret to mazā atmatas mājiņa. Noraut, saplosīt, samīdīt, aizsviest, lai var auru auriem, bez šķēršļu, joņot pāri, līdz ar pelēkiem padebešiem, kam nekas nestājās pretī lielajā skrējienā pa plašajiem debesu laukiem."

Anna Brigadere „Skarbos vējos."

Vēji pārstaigā plašus apgabalus, daudz savā ceļā redz, tāpēc arī daudz var stāstīt. Un gandrīz vai katrs atcerēsies, ka vaļas brīdī zālē vai tīruma malā atgulies klausījies vēja žūžošanā vai vētras gaudošanā un mēģinājis atburtot vēja stāstus. Mēģināsim arī mēs vēja stāstus izprast un paklausīsimies, vai vējš nestāsta kaut ko arī par to, kāds laiks sagaidāms tuvākās dienās.

Lai vēju varētu izmantot laika pareģošanā, jāzina vēja virziens un stiprums. Vēja virziena noteikšanai var lietot dažādus instrumentus. Visvienkāršākais, ko ļoti viegli var katrs pats pagatavot, būtu šāds: pie gaŗas kārts, ko var pacelt pāri ēku jumtiem un apkārtējiem kokiem, apmēram 50 cm no kārts gala piestiprina debespušu rādītājus. No vieglas, stipras un pret slapjumu izturīgās drēbes izgriež apm. 30 cm gaŗu strēmeli, — vienā galā 5 cm platu, otru galu smailu — kuŗas platākā galā abās pusēs piestiprina pa aukliņai. Abas aukliņas savieno vienā un ar to piestiprina drēbes strēmeli kārts galā tā, lai tā varētu brīvi ap kārti grozīties. Tagad vēja rādītājs gatavs. Atliek tikai to uzstādīt, noteikt debespuses un sākt novērojumus. Lai noteiktu debespuses, jāatron ziemeļu—dienvidu virziens. To var noteikt pēc zvaigznēm, ar kompasu, bet visvienkāršāki pēc ēnas gaŗuma. Iesprauž vertikali zemē mietu un

vēro mieta ēnu. Kad tā visīsākā, tad ir tieši pusdienas laiks un tad ēnas virziens ir no ziemeļiem uz dienvidiem. Šo virzienu atzīmē un pēc tā nostāda kārts galā piestiprinātos virziena rādītājus. Dienā vēja virzienu noteiksim pēc uzstādītā vēja rādītāja. Vakarā, vai nakti, kad neredzam drēbes strēmeli, var izlīdzēties vienkārši. Apslapina pirkstu un paceļ gaisā. Tanī pusē, no kuŗas vējš pūš, jūtam vēsumu. To jūtam arī tad, ja citādi vēju nemaz nemana.

Vēja stiprumu, resp. ātrumu noteic metros sekundē vai arī Boforta ballēs. Meteoroloģiskā biroja ziņojumos vēja stiprumu atzīmē Boforta ballēs. Pilnīgi bez vēja apzīme ar 0 ballēm un vistiprāko vētru jeb orkanu ar 12 ballēm.

Vēja stiprumu noteic ar instrumentu palīdzību, bet tā kā tie pašu spēkiem nav pagatavojami, tad izlīdzēsimies ar dažādu pazīmju vērošanu dabā pēc apakšējās tabeles:

Kā izmantot vēja novērojumus laika pareģošanā? — Ja meteoroloģiskais birojs ziņojis par ciklona tuvošanos, tad vērojot vēja stipruma un virziena maiņas varam noteikt, kāda ciklona daļa skar mūsu apgabalu.

Ja vējš pieņemas un griežas pulksteņa rādītāja virzienā, resp. ar sauli, mūsu apgabalu aizņem ciklona labā puse.

Ja vējš pieņemas un griežas pret pulksteņa rādītāju, resp. pret sauli, — — mūsu apgabalam uzvirzījusies ciklona kreisā puse.

Ja barometrs krīt, vējš pastiprinās, bet vēja virziens nemainās — mūsu apgabalam ies pāri ciklona centrs. Tad pēc stipra vēja un lietus iestājas neilgs klusums, pēc kam sākas atkal vējš vai vētra, bet pretēja virziena, kā iepriekš.

Ja mākoņu virziens nesakrīt ar vēja virzienu virs zemes, bet jūtami noliekts pa labi, tad mūsu apgabalam tuvojas ciklona priekšpuse un gaidāms lietains laiks.

Boforta balles	Vēja ātrums		Vēja stipruma apzīmējums	Vēja darbība
	m. sek.	kilom. stundā		
0	0—0,5	0—1	bez vēja	Pilnīgi rāms.
1	0,6—1,7	2—6	ļoti viegla, tikko sajūtama vēsma	Dūmi ceļas gandrīz stāvus gaisā.
2	1,8—3,3	7—12	lēns vējš	Jau sajūtams.
3	3,4—5,2	13—18	viegls vējš	Nepārtraukti kustina kokiem lapas, kustina mazus karogus.
4	5,3—7,4	19—26	mērens vējš	Loka mazākus zarus: mazi karogi plivinās; vējš saceļ putekļus.
5	7,5—9.8	27—35	mēreni stiprs vējš	Loka lielākus zarus. Lieli karogi plivinās. Gājēju vējš drusku aiztura. Uz ūdens rodas viļņi.
6	9,9—12,4	36—44	stiprs vējš	Loka lielus zarus, gar ēkām u. c. priekšmetiem sadzirdama šalkšana. Viļņiem paretām balti gali.
7	12,5—15,2	45—54	ļoti stiprs vējš	Loka mazākus kokus. Uz ūdens rada plīstošus viļņus.
8	15,3—18,2	55—65	vētrains	Loka lielus kokus. Lauž zarus. Pret vēju grūti iet.
9	18,3—21,5	66—77	vētra	Lauž zarus un mazākus kokus. Jumta dakstiņus izrauj un nones.
10	21,6—25,1	78—90	stipra vētra	Lauž un izgāž resnus kokus; izkustina smagus priekšmetus.
11	25,2—29,0	91—104	ļoti stipra vētra	Izgāž mežus lieliem laukumiem, nosviež cilvēkus gar zemi.
12	29,1— un vairāk	pāri par 104	orkans	Visu noposta — nones ēkām jumtus, apgāž skursteņus, nes pa gaisu smagus priekšmetus.

Ja vējš ap pusdienas laiku pieņemas un uz vakaru pamazinās, bet laiks paliek skaidrs, tad arī turpmāk labs laiks pieturēsies.

Mierīgs laiks pusdienā rāda, ka mēs atrodamies starp diviem cikloniem, kāpēc sagaidāms lietus.

Ja vējš uz vakaru nemazinās, bet vēl pastiprinās, tad tuvojas ciklons un sagaidāms lietus.

Ja pēc lietaina laika vējš pastiprinās, tad tā ir zīme, ka ciklona lietus josla jau pāri un sagaidāma skaidrošanās.

Ja vējš pagriežas pa labi un laiks paliek vēsāks — sagaidama skaidrošanās. Ja, turpretīm, temperatūra nepazeminās, — tuvojas jauns ciklons un sagaidāms atkal lietus.

Ja lietainā laikā vējš no dienvidrietumiem griežas pret rietumiem — lietus stāsies, bet iestāsies auksts un vētrains laiks.

Ja vējš pēc skaidrām dienām griežas pa kreisi un pastiprinās — tuvojas ciklons.

Vēl noteiktāk varam paredzēt laika maiņas, ja bez vēja novērojumiem ņemam vērā arī mākoņu novērojumus un barometra norādījumus. Par to turpmāk.

Agr. A. Ķibēns.

Meža rožu paaugļu (ogu, āboltiņu) — Fructus Cynosbati ievākšana.

Rožu paaugļus ārstniecības nolūkiem izlieto plašos apmēros. Tos ievāc vēlā rudenī, kad tie pilnīgi nogatavojušies — sarkani. Ogas var ievākt arī pēc salnām. Ogas jāievāc sausā laikā, pilnīgi sausas. Tās nedrīkst būt pārmērīgi lietū izmirkušas. Pēc ievākšanas ogām, ja tām vēl nav nokritušas kauslapiņas, tās rūpīgi nolasāmas. Tālāk ogas jāatbrīvo no sēklām, kas atrodas ogu iekšienē. Lai to izdarītu, ogas gareniski pārgriež un sēklas izkasa. Dažreiz parocīgāki sēklas izņemt, ja ogas nedaudz apžāvē. Meža rožu sēklas (Semen cynosbati) ārstniecības nolūkiem izlieto ļoti maz, bet tās **uzpērk sēklu tirgotavas un dārzniecības.** Sulīgo ogu čaulu, kas tagad ir bez sēklas, žāvē ne visai augstā temperatūrā, vislabāk mākslīgā siltumā. Labai drogai jābūt pilnīgi izžuvušai ar tumši sarkanu krāsu. Šo drogu uzpērk T. L. M. Drogu noliktava lielos vairumos un maksā par kg. apm. Ls 2,50.

Rožu paaugļus ievāc no dažādām rožu sugām, kuras sastop dārzos un savvaļā.

Rosa canina L. Savvaļā nav sastopama, bet tiek audzēta dārzos, apstādījumos kā krāšņuma augs. Krūmi pa lielākai daļai ir vienu metru augsti, zari parasti tiecas noliekties uz zemi un tie bez izņēmuma ar dzeloņiem. Zied jūnijā un jūlijā ar rozā ziediem. Paauglis sulīgs, krūzveidīgs. Nogatavojušies paaugļi ir sarkanā

Meža rozes zieds un paaugļi.

krāsā. Šiem rožu paaugļiem agri nobirst kauslapiņas. Ieteicams kultivēt!

Rosa glauca Villars (meža roze, suņu roze, ērkšķu roze). Šī roze bieži sastopama ceļmalās, krūmājos. No 1—2,5 m. augsta. Zied jūnijā, pa lielākai daļai ar gaiši rozā ziediem. Ziedu kāti īsāki par to pielapām. Kauslapas plūksnoti šķeltas, stāvus uz augšu, nobirst vēlu. Irbulis kā balta villaina galviņa. Lapas pilnīgi kailas. Zari pārklāti ar diezgan vienāda lieluma dzeloņiem. Paauglis sārkans.

Rosa cinnamomea L. (kanēļa roze). Bieži sastopama krūmājos un tiek kultivēta arī dārzos. Augstums 0,5—1,8 m. Zied jūnijā un jūlijā ar rožainiem ziediem. Zari kanēļa brūnas krāsas. Paaugļi lodes veidīgi, ātri paliek mīksti.

Rosa rugosa L. Pie mums ļoti izplatīts augs, ko audzē kā krāšņuma augu. Šo rožu paaugļi ir ieplakani un kauslapiņas nenobirst. Viņus ārstniecības nolūkiem nelieto, bet gan ļoti plašos apmēros viņa rūpniecībā, ievārījumu izgatavošanā un c.

R. Jākobsons,
T. L. M. drogu noliktavas pārzinis.

Mazpulka dalībnieka pašreizējie pienākumi.

Patlaban mazpulkos sāk sarīkot kārtējās ražojumu apskates. Apskatēs piedalās dalībnieku vecāki, brāļi, māsas, kaimiņi, pazīstami un citi interesenti, kas pēc apskatē gūtiem iespaidiem bieži vien spriež par visu mazpulku darbu. Tāpēc mazpulku ražojumu apskatēm jāatspoguļo mazpulku darbs visā pilnībā. Katram dalībniekam apskatē obligatoriski jāpiedalās un jācenšas savi ražojumi, rokdarbi, apraksti un citi izstrādājumi, savāktās kolekcijas u. t. t. sakārtot un izstādīt pēc iespējas glītāk. Visskaistākie darbi, visvērtīgākie ražojumi kaut kā samesti un nesakārtoti zaudē savu vērtību un neieinteresē skatītāju. Nopietna vērība jāpiegriež arī dekoratīvai pusei, tikai nav jādomā ka viscaur saliekami v i e n ī g i baltzaļie un sarkanbaltsarkanie papīra karodziņi. Katrā ziņā jāizmanto arī rudens lapas un ziedi. Dalībniekiem jācenšas savi ražojumi un dekorējumi sakārtot tā, lai izceltu valsti un mazpulku krāsu un figūru veidā. Tomēr nevajaga arī p ā r ā k p ā r s p ī l ē t dekoratīvo pusi, lai tomēr ražojumi un izstrādājumi paliktu pirmā vietā. Dalībnieki, cenšaties, lai ražojumu apskates telpās ieejot, katrs apmeklētājs justos mājīgi, sirsnīgi, kā jau mazpulka svētkos, kā pie mūsu sirsnīgās zemnieku jaunatnes. Katram dalībniekam jāpiedalās ne tikai sava mazpulka apskatē, bet jācenšas apmeklēt arī tuvākās kaimiņu mazpulku apskates. Ja katram dalībniekam tas nav iespējams, tad mazpulka sanāksmē jāizvēl vismaz 1—2 delegāti, kuŗi apmeklētu kaimiņu apskati, vērotu viņu darba apstākļus, panākumus un iepazītos tuvāk ar kaimiņu mazpulka jaunatni. Delegāti nākošā sanāksmē iepazīstinātu arī pārējos sava mazpulka dalībniekus ar kaimiņu mazpulkā redzēto un piedzīvoto. Tādā kārtā visi dalībnieki varētu mācīties noderīgāko, interesantāko kaimiņu darbā un pielietāt to turpmāk arī savā mazpulkā. Bez tam pārmaiņus apmeklējot vienam otra mazpulka ražojumu apskati, nodibinātos tuvākas un draudzīgākas attiecības ar kaimiņu pagasta līdzīgi domājošo jaunatni, kas tik nepieciešami kopējam jaunatnes darbam.

S e v i š ķ i n e p i e c i e š a m i p i e d a l ī t i e s k a t r a m a z p u l k a k a r o g a s v ē t k o s v i s i e m a p k ā r t ē j i e m m a z p u l k i e m a r s a v i e m k a r o g i e m.

Izvērtējot šī gada ražojumus, pārdodot tos vai nu tirgū vai kādai kaŗaspēka daļai, vai arī nododot vecākiem saimniecībā, katrs mazpulka dalībnieks saņems lielāku vai mazāku naudas summu, kuŗu varēs izlietāt pēc savas izvēles. Bieži vien var rasties vēlēšanās naudu iztērēt dažādām izpriecām, kārumiem vai arī vispārēja rakstura vajadzībām (jaunai cepurei, kleitai, somai u. t. t.), bet tas nav pareizi. Vispārējiem saimnieciskiem izdevumiem jaunākajiem mazpulku dalībniekiem līdzekļus dod parasti vecāki

vai aizbildņi, bet vecākie dalībnieki šādām vajadzībām līdzekļus nopelna citā darbā. Mazpulka pasākumā nopelnītā nauda jāizlietā tikai ar mazpulku darbu un ideju saskanošiem pasākumiem un izdevumiem. Ar nopelnīto naudu jāatlīdzina parāds, (vecākiem vai citiem), kas būtu cēlies pavasarī darbus uzsākot, tālāk jāsedz tiešie izdevumi mazpulkā, biedru nauda, dalībnieka nozīme, „mazpulka dalībnieka vadonis" (darba grāmatiņa) un mēnešraksta „Mazpulks" abonements. Jāaprēķina arī, kas vajadzīgs nākošam mazpulka darba pasākumam, dzīvnieku, sēklu, mēslu, darba rīku un t. t. iegādei, kas jāatlicina no iepriekšējā pasākumā pelnītās naudas. Pārējo naudu nevar izlietāt personīgas dabas vajadzībām, bet tā vislabāk jānogulda kādā krājkasē (p. piem. pasta krājkasē), kur tā nesīs augļus, un pamazām vairos mazpulka dalībnieka kapitālu vēlākai dzīvei — lielāku pasākumu uzsākšanai un veikšanai. Taupīgi un saprātīgi rīkojoties ar savu pirmo naudu, katrs mazpulka dalībnieks pieradīs saimnieciski un lietderīgi rīkoties arī turpmākā dzīvē.

Katram mazpulka dalībniekam jau rudenī jāsāk gatavoties arī nākošā gada darba posmam, tāpēc jau laikus jāizvēlās zeme savam lauciņam un jārūpējās par tās pienācīgu sagatavošanu, lobīšanu, kūtsmēslu izvešanu (ja vajadzīgs), aršanu un t. t., neaizmirstot, ka rudens zemes sagatavošana atstāj lielu iespaidu uz nākošā gada kultūru.

Agr. K. Ķirsis.

Kas tagad darāms mazpulku dalībniekiem — lopkopjiem.

Daļai mazpulku dalībnieku ir jau pa savam dzīvniekam — kumeļam, gosniņai u. t. t. Tuvojoties rudenim, katra kārtīga un apzinīga lopkopja uzdevums ir jau laikus padomāt par lopu novietošanu kūtīs. — Ir daudz tādu darbu, kas jāveic pirms lopu novietošanas kūtī, lai nebūtu nekādi sastrēgumi un nelaimes gadījumi, lai lopu kopšana un barošana noritētu kārtīgi.

Pirmā kārtā kūtīm, kur lopi pavada vairāk kā pus gadu, jābūt piemērotām un jāatbilst visām higiēnas prasībām.

Protams, mazpulka dalībnieks jau nevar uzcelt jaunu kūti, kas atbilstu visām prasībām, bet izveidojot un iekārtojot, cik tas iespējams, to kūts stūrīti, kur paredzēts ziemā novietot savus dzīvniekus, būsim jau diezgan veikuši. — Bet ne tikai vienu kūts stūrīti varam izveidot — daudz varam darīt arī pie visas kūts izveidošanas.

Vispirms pamatīgi jāiztīra steliņģi un aizgaldas, — jānoslauka no griestiem, sienām zirnekļu tīkli, putekļi u. t. t. Pēc tam kūts jāizkaļķo, ko vislabāk izdarīt ar miglojamo aparātu, bet ja tāda nav, var arī ar pindzeli. Kaļķošanai jeb balsināšanai lieto kaļķa pienu (1 daļa svaiga dzēsta kaļķa, 4 daļas ūdens), kam pieliek alonu un zilo krāsu vai veļas zilumus. Alonu ņem 20 gramus uz 1 litru ķaļķa piena. Ar šo šķīdinājumu izbalsina sienas, griestus, kā arī barības galdus, steliņģus un aizgaldas.

Arī piesienamie un barības galdi jāsaved kārtībā. Lopu piesiešanai nevajag lietot nekādus striķa gabalus, bet gan ķēdes, ko nevar pārraut.

Barības pasniegšanai jāuzstāda īpaši trauki — galdi. Spēkbarībai un saknēm silīte, bet rupjai barībai redeles. Es savai gosniņai „Alfai" uztaisīju vienkopus silīti ar redelēm un piestiprināju pie aizgaldas sienas. Pasniedzot barību zemē, daudz iet zudumā.

Lai jaunlopiem vienmēr būtu pieietamas kustības, nav ieteicams viņus pirms gada siet, bet viņiem ierīkojamas aizgaldas. Aizgaldu lielums atkarājas no dzīvnieka lieluma. Maziem teļiem pietiek ar apmēram 3 kv. metru lielu aizgaldiņu, kas ir pārnesama bez dibena un dzēriena spaini viegli var pārcelt pār malu. Bet lielākiem teļiem

Mērsraga mazpulks.

jau jātaisa plašākas un augstākas, — nepārcilājamas aizgaldas ar vārtiņiem. Lai nebūtu pie katrreizējas dzirdīšanas jāveŗ vārti vaļā un arī jāgaida kamēr teļš pasniegto izdzeŗ, aizgaldas priekšējā sienā vai vārtiņos ietaisa lielāku spraugu vai četrstūrainu caurumu, kur teļš var ērti izbāzt galvu un padzerties tur pierīkotā dzelzs stīpā vaj dēlī ieliktā dzēriena spainī.

Arī kumeļu steliņģi jāsakārto un kur būtu izpuvusi grīda, tā jāieliek jauna.

Sivēnu baŗošanai ieteicams uztaisīt koka silīti ar nodalījumiem, kas sevišķi ieteicams piena izbarošanai. Cūku aizgaldās, ja ir betona grīda, jāierīko vienā pusē paaugstināta dēļu grīda, pie kuŗas jāpiesit grīdas pusgaŗumā, plats dēlis uz kanti, lai pakaiši nenoslīdētu uz klona. — Arī aitām uztaisāmi īpaši barības galdi.

Pērkat

mazpulku loterijas

biļetes!

Izlozē 1 lauku saimniecība, 1 vasarnīca, 1 ģimenes māja un daudz citu vērtīgu vinnestu.

Sevišķa loma jaunlopu spēcīgā attīstībā piekrīt aplokiem, kur tos ziemu var izlaist izskrieties. Ja ir ganību aploki, tad arī ziemā tos var izmantot, bet ja tādu nav, tad tagad pie kūts jāierīko viens kopīgs aploks, kur ziemu var izlaist visus dzīvniekus pēc kārtas. Ieteicamāks aploku ierīkot ēku dienvidus rīta pusē, tas lai būtu pasargāts no asajiem vējiem.

Arī paši dzīvnieki ir jāsagatavo kūtī likšanai. Pirms ievietošanas kūtī, visiem dzīvniekiem, bet sevišķi jaunlopiem ieteicama visa ķermeņa apmazgāšana dezinfekcijas nolūkos un pasargāšanai no inzektiem. Dzīvnieks pēc apmazgāšanas jācenšas ātri izžāvēt. To panākam atbrīvojot spalvu no lieka ūdens, ko izdara, ja ar birstes muguras kanti slapjam dzīvniekam velk no muguras uz leju un lieko ūdeni izspiež.

Liekot dzīvniekus kūtī tie jānosveŗ. Ja nav pieietami svari, to var izdarīt ar mērošanu.

Beidzot jāaizrāda, ka nedrīkst uzreiz strauji pāriet no ganībām uz ziemas barību. Tas jādara pakāpeniski. Iepriekš kūtī likšanas 3—4 dienas jādod jau pa druskai sauss siens un kūtī stāvot atkal vēl šad un tad jāiedod zaļbarība, lai barības pārēja neiznāktu strauja un neizsauktu gremošanas organu traucējumus.

V. Guļevskis,
Jaunpils mazpulka diženais.

MAZPULKU DZĪVE.

Sarkanbaltsarkanie karogi plīvo!

Valsts karogus no jauna iegādājušies un svētku gadījumos izliek savu vecāku saimniecībās šādi mazpulku dalībnieki:

Mālpils mazpulkā — **V. Kitenberga, J. Eicēns, A. Kalniņš, A. Jansons, A. Podiņš. Nīcas** mazpulkā — **K. Jurķe, Gulbenes** — mazpulkā — **I. Šķipsna, Sāvienas** mazpulkā — **V. Spalviņš, Galgauskas-Kropas** mazpulkā — **J. Ķelle, Vitrupes** mazpulkā — **D.** un **I. Legzdiņi, E.** un **A. Meiji, A. Alers, A. Ozoliņš, A. Pikšens, A. Šņore, Z. Niedre,** un **J. Lūsis. Nogales** mazpulkā: **O. Matvejs. J. Jurčs, O. Kleinbergs, A. Lagzdiņš, N. Rūmnieks, J. Rozentāls, A. Grīnvalds, E** un **L. Zepi, L. Blūmfelds, M. Stanga.**

Mazpulku dalībnieki — audzējat telītes un kumeliņus!

1. Vietalvas-Odzienas II. lopk. pārr. b-bas vaislas stacijas buļļa Ūpis-Koknesis LB 1491 turētājs **A. Pabērzs** — Odzienas Kapmaliešos — aplecina par brīvu 5 mazpulku dalībnieku govis.
2. Sāvienas lopk. pārr. b-bas vaislas stac. buļļa Brūnis-Delfs LB 1200 turētājs **A. Spalviņš,** Sāvienas Caunēs — 2 govis.
3. **V. Gercens,** Vietalvas Gercenos ar bulli Gatis-Kams LB 2099 — 3 govis.
4. **K. Veide,** Pļaviņu Kapmalās ar bulli Pūpols-Ryslings LB 888 — 10 govis.

Mazpulku dalībnieki — nepalaižat garām šo izdevību!

V. Vasiļjevs — Aleksandrovā ar ērzeli Urals I. ir aplecinājis par brīvu Dagdas I. mazpulka dalībnieka J. Dudkas pievesto ķēvi.

Gulbenes novada mazpulku pieccīņas.

17. augustā Gulbenē notika Gulbenes novada mazpulku pieccīņas, kurās piedalījās 60 apkārtnes mazpulku labākie dalībnieki. Sākot darbu, mazpulku dalībnieki organizētā gājienā, balt-zaļiem karogiem vējā spirgti plandoties, devās uz Gulbenes draudzes baznīcu. Šeit jaunatnes dievkalpojumu noturēja vietējās draudzes mācītājs Jūl. Egle, ņemot savai runai par pamatu skaistos vārdus: — „Jūs esat pilsēta kalna galā." Svētrunu teica mazpulku mācītājs Arn. Lūsis, aicinādams jaunatni strādāt un censties, ticēt un nepagurt.

Svinīgi nopietnas kļūst mazpulku dalībnieku sejas, kad tie ierodas pie kritušo varoņu pieminekļa un vienojas dziesmā „Sirdis, nāvē klusušas, tomēr tautas vidū dzīvo." Piemiņas runu, cildinot varoņu darbus un tēvuzemes mīlestību saka māc. A. Lūsis, un viņam beidzot, skaistu vainagu noliek Gulbenes novada mazpulku inspektrise agr. O. Rezovska, visu mazpulku dalībnieku vārdā soloties mīlēt dzimto zemi tā, kā varoņi to ir mīlējuši.

Sekojošās pieccīņās visi mazpulku dalībnieki uzrādīja labas sekmes.

Summējot rezultātus pirmās godalgas ieguva sekoši mazpulku dalībnieki:

Anerauds, Asja — Ziemera, Rozentāls, Rasma — Oļu, Pommers, Herta — Praulienas, Leitrante, Austra — Kalsnavas, Bauga, Kārlis — Zeltiņu (L. L. Kameras balvu — pulksteni), Šīrons, Fricis — Gulbenes, Rauders, Marga — Saikavas-Lejas, Melngailis, Jānis — Gulbenes, Rud-

zītis, Jānis — Stāmerienas, Tikiņš, Mirdza — Mētrienas mazpulkā.

Otrās godalgas ieguva pavisam 9 mazpulku dalībnieki, trešās — 21 dalībnieks.

Balvas izdalīja un uzvarētājus apsveica sacīkšu vadītājs — L. L. Kameras mazpulku nozares vaditājs agr. K. Ķirsis. Sanāksmi noslēdzot dalībnieki uzsauca trīskārtēju „lai dzīvo" Vadonim, un sajūsmā nodziedāja „Dziesmu brīvai Latvijai" un „Mazpulku himnu."

Ar gandarījumu jāatzīmē vietējās sabiedrības atsaucība mazpulku darba sekmēšanā un atbalstīšanā, par ko liecināja arī lielais dāvanu birums uzvarētājiem.

Mazpulku novada pieccīņas Rēzeknē.

17. augustā Valsts Rēzeknes skolotāju institūta saimniecībā notika Rēzeknes novada mazpulku pieccīņas, kurās piedalījās 73 mazpulku dalībnieki no 42 mazpulkiem. Darbu vadīja Latvijas Lauksaimniecības kameras mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vad. agr. J. Andersons un Rēzeknes novada mazpulku inspektors agr. Fr. Butners.

Pirms pieccīņu sākšanās mazpulku dalībnieki organizētā gājienā ar karogiem ieradās Rēzeknes Brāļu kapos, kur nolika skaistu vainagu kā pateicības ziedu kritušiem varoņiem.

Mazpulku pieccīņās I. godalgas ieguva: Polks, Edvīns — Viļakas-Slabadas un saņēma L. L. kameras balvu — galda pulksteni; Gabruševs, Vladislavs — Runtortas, Supe, Pēters — Purvmalas, Redmanis, Alfrēds — Vīksnumeža, Miglinieks, Jānis — Mežvidu mazpulkā.

Otrās godalgas ieguva 5 mazpulku dalībnieki, trešās — 29 dalībnieki.

Slaukšanas sacīkstēs I. godalgas ieguva: Leitis, Valerija — Adamovas, Mieriņš, Velta — Pušmucovas mazpulkā, bet 2 dalībnieki — II. godalgas un 3 — III. godalgas.

Svētkus noslēdzot mazpulku dalībnieki nosūtīja apsveikumus: virsvadonim ministru prezidentam Dr. K. Ulmanim, kara ministrim ģen. J. Balodim un zemkopības min. J. Birznieka m, kā arī nodziedāja „Dziesmu brīvai Latvijai" un savu himnu.

Rīgas-Cēsu novada mazpulku pieccīņas un slaukšanas sacensības Ādažos.

24. augustā Ādažu pamatskolā valdīja neparasta rosme un dzīvība. Tur izraudzīja labākos mazpulku dalībniekus priekšā stāvošām pieccīņām valsts mērogā. Plkst 10 mazpulku vadītāji un dalībnieki ar karogiem nostājušies parādē sagaida L. L. Kameras mazpulku nozares vadītāju agr. K. Ķirsi un Rīgas apr. lauku pašvaldību vecāko Zvaigzni. Ievada dievkalpojumu noturēja vietējais draudzes mācītājs Perlbachs. Sacensības vadīja nozares vadītājs agr. K. Ķirsis kopā ar Rīgas-Cēsu novada mazpulku inspektoru agr. A. Ķibēnu un lopkopības insp. agr. M. Pripāni.

Vērtējot sacensības dalībnieku sasniegumus, kommisija atzina, ka pirmās godalgas pieccīņā izpelnījušies:

Jēkabsons, Vilma — Madlienas, Celms, Daina — Nurmižu, Riemeris, Jānis — Priekuļu lauks. vidusskolas, Stīpnieks, Jānis — Rankas, Kreitūzis, Alīne — Vidrižu, Vītols, Elza — Limbažu ģimnāzijas, Apenītis, Aina — Velēnas, Liepiņš, Auseklis — Jūdažu, Švanks, Kārlis — Priekuļu lauksaimn. vidusskolas, Voldiņa, Ausma — Mārsnēnu-Startu, Knēža, Jānis — Cēsu pagasta, Jansons, Rita — Cēsu pagasta, Dišlers, Jānis — Umurgas, Ādam-

Daibes, Kūduma un Stalbes mazpulku ekskursija š. g. 4. augustā, Valmierā pie Valtera kalniņa.

sons, Jānis — Silguldas pilsētas, Drunka Jānis, — Ādažu, Drunka, Olģerts — Ādažu, Ūdris, Alīse — Jumurdas mazpulkā.

Visaugstāko punktu skaitu ieguva Voldiņa, Ausma — Mārsnēnu-Startu mazpulkā un saņēma L. L. Kameras balvu — pulksteni:

Otrās godalgas pieccīņās ieguva pavisam 15 dalībnieki.

Slaukšanas sacensībā pirmās godalgas ieguva: — Celms, Aleksandrs, Bariss, Marta un Smilga, Elvīra — Nurmižu, Alberings, Arija — Daibes, Ķūlis, Daina — Raunas-Mežoles, Bērziņš, Maija — Bīriņu-Ezerciema, Bite, Arija — Mārsnenu-Startu, Zunde Velta — Kūduma, Lapiņš, Velta — Ādažu, Augusts, Velta — Liepupes un Kļaviņš, Dzidra — Priekuļu pagasta mazpulkā.

Augstāko punktu skaitu slaukšanas sacīkstē ieguva Celms, Aleksandrs — Nurmižu mazpulkā un saņēma L. L. K. balvu — rokas pulksteni.

Otrās godalgas izpelnījās 5 dalībnieki.

Sanāksmi un pieccīņas noslēdzot, agr. K. Ķirsis uzaicināja mazpulku dalībniekus ar neatlaidīgu ticību censties izlaust dzīvē ceļu uz gaišāku un skaistāku nākotni. Mazpulku dalībnieki sumināja vadoni Dr. K. Ulmani un nodziedāja savu himnu „Lai ar sauli laukā ejam."

Daugavpils novada mazpulku pieccīņas.

24. un 25. augustā Daugavpils un Ilūkstes apriņķu lauku jaunatnes un arī vecākās paaudzes uzmanību saistīja Jeruzālemes saimniecība Daugavpils tuvumā, kur lielajā mazpulku nometnē notika šī novada pieccīņas. Jau aiz Daugavpils cietokšņa tālumā redzami nometnes karogi un baltās teltis. Pa Vilkamiesta šoseju un pļavu takām uz nometni dodas pilsētnieki ciemos pie lauku jaunās dzīves pionieriem.

Nometnes dalībnieki cēlās no rīta jau plkst. 5, lai laikā varētu nokārtot agrīnos darbus. Viņu rīcībā nodota Jeruzālemes priekšzīmīgā saimniecība. Atklāšanas dievkalpojumu noturēja māc. Mežraups. Jaunie cīnītāji darbus izpildīja ar lielu centību un lielākā daļa izpelnījās vērtīgas balvas. Diena noslēdzās ar nometnes ugunskuru, pie kura ilgi skanēja dziesmas un rotaļas. Svētrīts, kā parasts laukos, sākās atkal ar rīta darbiem saimniecībā, pēc kam nometnes saimnieki uzkopa savu „sētu" un gaidīja viesus. Kā pirmie ieradās kaŗavīri no Daugavpils savu virsnieku

pavadībā. Atbrauca arī Ilūkstes apr. lauku pašvaldību vecākais Vepers ar pamatskolu inspektoru Upīti, Daugavpils apr. l. pašv. vecākais Švirksts, insp. Kunčans, kaŗaspēku daļu priekšnieki un daudz citu viesi. Zemgales divīzijas komandieri ģen. Bangerski pie nometnes sagaidīja L. L. Kameras mazpulku un jaunatnes audzināšanas nod. vad. agr. J. Andersons un Daugavpils novada mazpulku inspektors agr. Fr. Duksis.

Vērtējot pieccīņās sasniegtos rezultātus, kommisija ar agr. J. Andersonu priekšgalā atzina, ka 1. godalgas ieguvuši:

Kasalietis, Pēteris — Rudzātu (L. L. Kameras balvu — pulksteni), Lauva, Līvija — Livānu II, Duks, Helēna — Dagdas II., Marcinkevičs, Marija — Dagdas I., Petrovskis, Anna — Indras, Guļāns, Alma — Bebrenes, Porietis, Mirdza — Dunavas, Vijums, Tekla — Kastiru, Aparnieks, Aija — Krāslavas v. ģimn., Rudzītis, Jānis — Līvānu komercskolas, Balgalvis, Alfrēds — Livānu komercskolas, Bakanovs, Vasilijs — Kalkūnu mazpulkā.

Otrās godalgas ieguva pavisam 16 mazpulku dalībnieki. Trešās — 10 mazpulku dalībnieki.

Sekojošās govju slaukšanas sacensībās pirmo godalgu — L. L. Kameras balvu — pulksteni ieguva Strods, Valentīna — Silenes mazpulkā. Otrās godalgas ieguva 4 dalībnieki un 1 dalībnieks — III. godalgu.

Nometni un pieccīņas noslēdzot, mazpulku dalībnieki sajūsmā nodziedāja „Dziesmu brīvai Latvijai" un savu himnu — „Lai ar sauli laukā ejam," kā arī uzsauca trīskārtēju „sveiks" virsvadonim Ministru prezidentam Dr. K. Ulmanim.

Talsu-Ventspils novada mazpulku pieccīņas.

notika 25. augustā — kalnu un ezeru pilsētā Talsos. Ieradušies 39 mazpulki ar 115 dalībniekiem. Svētki iesākās ģimnāzijas dārzā ar svinīgu dievkalpojumu, kuŗu noturēja viet. draudzes mācītājs Martinelli. Sacensības atklāja un sveicienus no L. L. Kameras priekšsēdētāja nodeva L. L. Kameras mazpulku nozares vaditājs agr. K. Ķirsis, savā runā pakavējoties pie mazpulku līdzšinējiem sasniegumiem un nākotnes uzdevumiem. Sveicienus nesa vēl Talsu apriņķa lauku pašvaldību vecākais Kuikulīts, Talsu pils. galva — Reiznieks, aizsargu pulka kom. pal. Eglītis un c. Mazpulku virsvadonim, Ministru prezidentam Dr. K. Ulmanim par godu mazpulku saime uzsauca trīskārtēju „Lai dzīvo!" un nodziedāja „Dziesmu brīvai Latvijai." Pieccīņas notika Talsu ģimnāzijā, mājturības skolā un Nurmuižas Bētiņos. Mazpulku dalībnieki sacentās zemes uzaršanā, zirgu aiz- un nojūgšanā, galda klāšanā, kartupeļu mizošanā, rakstu darbos un informācijas gājienā.

1. godalgas ieguva:

Matisons, Ansis — Ārlavas-Pūņu (L. L. Kameras balvu — pulksteni), Heinrichsons, Alberts — Dundagas, Veinbergs, Eduards — Lībagu, Kārkliņš,

†

Mārkalnes mazpulka biedrs

Jānis Kalniņš

miris 1935. gada 3. septembrī.

Mīļā piemiņā paturēs

Mārkalnes mazpulks.

Vai, dieniņa, man' dieniņa,
Tu atnāci nezināma!
Vakar koši gavilēju,
Šodien veda smiltienē.

Voldemārs — Aizdzires, Smilškalns, Alma — Mērsraga, Segliņš, Inta — Strazdes, Ķēniņš, Ansis — Lībagu, Lipkauskis, Haralds — Mērsraga, Atslēga, Ēriks — Ances.

Točs, Olga — Laidzes, Vidners, Velta — Laidzes, Gīlis, Ēgons — Zentenes-Balgales un Rozentāls, Valdis — Ārlavas-Popervāles.

Otrās godalgas ieguva pavisam 27 dalībnieki, trešas — 32 dalībnieki.

Sacensībās gūtās godalgas izdalīja agr. K. Ķirsis. un novada insp. V. Neimanis, aicinot mazpulku dalībniekus strādāt neatlaidīgi arī turpmāk par svētību mūsu zemei un tautai.

Jēkabpils novada mazpulku pieccīņas un slaukšanas sacensības.

30. augustā Jēkabpils novada mazpulku centīgākie dalībnieki pulcējās Jēkabpilī uz pieccīņām, un jau no agrā rīta šai klusā provinces pilsētiņā redzamas saulē un vējā rūdītas zēnu un meiteņu smaidošās sejas.

Lielo darba dienu plkst. 11 ievadīja mācītājs Mēders ar garīgu aktu. Pēc tam Jēkabpils novada mazpulku inspektrise agr. Rita Kundziņa teica īsu uzrunu un lūdza Latv. Lauks. Kameras mazpulku nozares vadītāju agr. K. Ķirsi atklāt sanāksmi. Pēdējais nesa sveicienus no Lauksaimniecības kameras un novēlēja sacikšu dalībniekiem labas sekmes turpmākā darbā. Nodziedājuši valsts himnu, mazpulku dalībnieki izklīda klasēs un ķērās pie rakstu darbiem. Jēkabpils pils. pamatskolas pārzinis Zīriņs laipni bija atvēlējis šim gadījumam skolas zāli un citas telpas.

Beiguši rakstu darbu, mazpulku dalībnieki un vadītāji gāja uz 4 klm attālajām redaktora A. Drukerta lauku mājām — Grāvaniem, ko it kā rotaļādamās apņēmušas divas upes, priežu sils, un skaists parks. Šai zaļā, līdzenā laukumā bija piesietas jau visas Drukerta saimniecības govis. Arī no kaimiņu mājām bija atvestas govis un zirgi, lai mazpulku dalībnieki varētu rādīt savu māku govju slaukšanā un zirgu nojūgšanā.

Nemanot saule aizlaidās aiz koku galotnēm un pēc jauki pavadītās darba dienas visiem atkal vajadzēja doties atpakaļ uz Jēkabpili.

Novada mazpulku pieccīņās I. godalgas ieguva: Broks, Harijs — Saukas-Dešu mazpulkā (saņēma L. L. kameras balvu — kamina pulksteni); Liepiņš, Arnolds — Sunakstes; Grieķeris, Jānis — Sēlpils; Andersons, Kārlis — Liepkalnes; Grabovskis, Eduards — Biržu — Bērzgala, Rušina, Antonija — Biržu; Porietis, Eduards — Aiviekstes; Reinholds, Milda — Ābeļu — Salas; Otrās godalgas ieguva 21 dalībnieks, pārējie — trešās godalgas.

Slaukšanas sacikstēs I. godalgu ieguva — Čakanovskis, Ida — Saukas mazpulka dalībniece, bet 4 dalibnieki izcīnija II. godalgas un 1.—III. godalgu.

Jānis Liezeris.

Vasarai aizejot . . .

Birzēm jau garākas ēnas
Sūnbrūnās pakalnes klāj.
Dziesmas bez steiguma lēnas
Atbalsis silmalā stāj.

Kārklam vairs neatlec miza —
Stabulēt šovasar tiek!
Lapās jau zeltaina viza
Robotu segeni liek.

* * *

Nav vairs dziesmām senās slavas,
Savāds klusums visur mīt.
Nosarkst liepas, nosarkst kļavas,
Ziedu krāšņums zemē krīt.

Zeltains mirdzums visur kuŗas,
Saule lūdzot aust un riet;
Un kā dziestot baltas buŗas —
Dienas ziemai pretīm iet.

Tik kur silus zili sārtus
Priedēs reti bērzi mij,
Virši zilus goda vārtus
Vasarai jau klusi vij.

Liepājas novada mazpulku darba sacensības.

31. augustā Liepājas novada mazpulku dalībnieki — skaitā apmēram 300, — sacentās pieccīņā, aršanā un slaukšanā. Sacensības notika Liepājas pilsētai piederošā Saules muižā, un tās atklāja L. L. Kameras mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vad. agr. J. Andersons. No Liepājas pilsētas sveicienus nesa pilsētas galva Rimbenieks.

Liepājas Raiņa pamatskolas mazpulka dalībnieku grupa, kas 1935. g. izcīnīja Liepājas pilsētas pašvaldības darbinieku biedrības dāvāto ceļojošo balvu.

Diena sacensībām bija diezgan neizdevīga, jo visu priekšpusdienu nepārtraukti lija lietus. Mazpulku dalībniekus tas tomēr netraucēja un tie čakli ķērās pie darba, parādot lielu veiksmi visās uzdotajās disciplinās. Centību vainagoja panākumi. Balvu birums bija krietni liels un tās izdalīja agr. J. Andersons, aicinot mazpulku dalībniekus arī turpmāk strādāt ar lielu neatlaidību un ticību savai uzvarai. Sacensību dalībnieki sumināja savu Virsvadoni ministru prezidentu Dr. K. Ulmani, Kara ministri, Zemkopības ministri un šķirošanas nodziedāja sajūsmā „Dziesmu brīvai Latvijai" un savu himnu.

Novada mazpulku pieciņās I. godalgas ieguva:

Ķļava, Imants — Liepājas Raiņa pamatskolas, saņēma L. L. Kameras balvu — pulksteni, Vecvagars, Velta — Gramzdas, Berzinskis, Leo — Liepājas Raiņa pamatskolas, Ķibēns, Austra — Durbes Zunte, Edvīns — Liepājas V. pamatskolas, Švāns, Regīna — Ezeres, Petkuss, Jānis — Bārtas, Sprūds, Leontīne — Kazdangas lauks. vidusskolas mazpulkā. Otrās godalgas pieccīņā ieguva 16 dalībnieki un 59 — trešās godalgas.

Aršanas sacīkstēs uzvarēja un I. godalgas ieguva: Zūlmanis, Jānis — Medzes, Sedlenieks, Jānis — Nīcas, Vārpiņš, Voldemārs — Pampaļu, Enkuzens, Jānis — Rāvas, Grietēns, Rūdolfs — Purmsātu, Rollis, Toms — Krūtes, Spēks, Pēteris — Priekules.

Otrās godalgas ieguva 11 dalībnieki. Trešās — 18 dalībnieki.

Slaukšanas sacīkstēs I. godalgas ieguva — Sprūds, Leontīne, — Kazdangas lauks. vidusskolas mazpulkā, Vecvagars, Milda — Bārtas, Birznieks, Lidija — Bārtas, Šulcs, Erna — Padūres-Ivandes, Pfeifere, Zigrida — Ezeres, Lukāzis, Anna — Dunikas, Palejs, Artūrs — Krūtes, Strolis, Otilija — Dunikas, Vitfelds, Krišjānis — Durbes, Grīnbergs, Zenta — Vērgaļu. Lūka, Anna — Bārtas, Raibarts, Alma — Jūrkalnes.

Otrās godalgas ieguva 12 dalībnieki.

Trešās — 11 dalībnieki.

Priekuļu lopkopības skolā

mācību sākums 7. oktobrī.

Uzņem pamatskolu beigušos. Personas, kas vecākas par 20 gadiem var iestāties skolā ar nepabeigtu pamatskolas izglītību.

Lūgumi līdz ar skolas liecībām iesniedzami L. L. Kamerai Rīgā, Baznīcas ielā № 4-a, tālr. 21617. Skolas maksa Ls 20.— gadā.

Sekmīgi skolu beigušiem darbs nodrošināts. **Latvijas Lauksaimniecības kamera**

Mazpulku darba pārbaudes svētki Jelgavā.

31. augustā un 1. septembrī Jelgavā notika plaši mazpulku darba svētki. 31. augustā jau no agra rīta sirmajā Zemgales metropolē pulcējās Bauskas, Tukuma un Jelgavas apriņķu mazpulki, lauku meitenes un zēni, lai piedalītos plašās novada pieccīņās, aršanas un slaukšanas sacensībās. Ieradušies bija 92 mazpulki ar vairāk kā 500 dalībniekiem un 100 vadītājiem. Mazpulku dalībnieki novietojās skolotāju institūtā, kur notika pirmā rakstu sacensība līdz 16 gadu veciem par temātu „15. maijs" un vecākiem par temātu „Latvju zemnieks". Pl. 10,30 no skolotāju institūta svētku gājiens ar mazpulku inspektoru agr. K. Pelēķi priekšgalā, 47 karogiem un orķestri devās uz Jelgavas atbrīvošanas pieminekli, kur mazpulku mācītājs A. Lūsis noturēja dievkalpojumu un cildināja par Latvijas brīvību kritušos varoņus. Pēc tam pie pieminekļa vainagu Jelgavas novada mazpulku vārdā nolika agr. K. Pelēķis.

Pl. 12 sacensības oficiāli atklāja L. L. Kameras mazpulku nozares vad. agr. K. Ķirsis. Pēc tam mazpulkus sveica vietējā garnizona pr-ks pulkvedis Apsītis, Jelgavas apriņķa pr-ks Ausmanis, Jelgavas pils. galva — Štolcs, pamatskolu inspektors Gregors, novada vecākais agronoms Mednis u. c. Visiem goda viesiem mazpulku dalībnieki pasniedza ziedus. Novada inspektors pateicās mazpulku vārdā goda viesiem un nolasīja telegrammu, ko nosūtīja mazpulku virsvadonim. Sekoja „Dziesma brīvai Latvijai."

Agr. N. Bluķis mazpulkus iepazīstināja ar Lapskalna muižu, viņas darbiem un turpmākiem nodomiem, pēc kam sekoja dziesma „Nevis slinkojot un pūstot."

Otro svētku dienu 1. sept. ievadīja plkst. 9. ar militārām apmācībām, kuŗas izveda 16. Jelgavas aizsargu pulka komandieri un instruktori. Mazpulku dalībnieku parādi pieņēma Jelgavas apr. priekšnieks Ausmanis. Sekoja tautiskas rotaļas. Vēlu pēcpusdienā mazpulku darba nometnē ieradās L. L. Kameras mazpulku un jaunatnes audzināšanas nod. vad. agr. J. Andersons un apsveica pieccīņu dalībniekus kameras priekšsēdētāja R. Dzērves vārdā.

Sacensību laikā notika arī Jēkabpils un Jelgavas novada mazpulku diženo izraudzīšana kommisijas priekšsēdētāja agr. K. Ķirša vadībā. Tā atzina, ka diženā nosaukums piešķirams sekošiem mazpulku dalībniekiem — Rumbam, Laimonim — Jaunpils, Žagatam, Jānim — Seces-Sērenes, Altiņam, Teodoram — Elkšņu, Pupēnam, Voldemāram — Biržu, Munkēvičam, Alfrēdam — Praviņu, Dūkam, Viesturam Vec-auces, Boitmanim, Arvīdam — Glūdas, Reinbergam, Ernestam — Bēnes, Salmiņam, Albertam — Saukas, Stūris, Mildai — Ceraukstes-Pāces mazpulkā.

Novada mazpulku pieccīņās I vietas un tiesības piedalīties valsts sacīkstēs ieguva: Vītols, Roberts — Dzimtmisas, Grašinš, Artūrs — Taurkalnes-Pētermuižas, Firsts, Vera — Dobeles ģimnāzijas, Felšteins, Voldemārs — Bēnes, Reinbergs, Ernests — Bēnes, Kaža, Irēna — Garozas, (ieguva visaugstāko punktu skaitu un L. L. kameras balvu — pulksteni), Dundurs, Arnolds — Mežotnes, Zāle, Aspāzija — Kalnciema, Langenfelds, Ar-

Darbam.

Ja reiz latvju sirmo tēvu
Gars un domas atlaistos, —
Prieka pilnus, gaišām acīm
Mūsu darbā skatītos.

Strādāsim, mēs mīļie biedri,
Viņiem prieku darīsim;
Lai ar darbā nolīst sviedri —
Saldus augļus iegūsim.

Un kad vakarā riet saule,
Visi pulkā mājā iet;
Tad lai prieka pilnu prātu
Darbam darba himnu dzied.

Irena Ulmanis,
Seces-Sērenes mazpulkā.

Mazpulka dalībniece veido ogu vāceli.

vīds — Jaunauces, Ausmanis, Kārlis — Līvbērzes, Veidemanis, Lūcija — Līvbērzes, Šaberts, Ilmārs — Elejas, Hartmanis, Velta — Rundāles, Vīksna, Velta — Švitenes, Lazdiņš, Anete — Ceraukstes-Griķu, Resnais, Jānis — Vecsaules, Leitis, Ludvigs — Jelgavas skol. institūta, Melngalvis, Indulis — Vircavas, Rumba, Laimonis Jaunpils mazpulkā.

Aršanas sacīkstēs 1. godalgu ieguva: Ķibilds, Vilis — Pomušas, Zvirgzdiņš, Voldemārs — Vilces mazpulkā un II — 4 dalībnieki.

Slaukšanas sacīkstēs 1. godalgas ieguva: Lazdiņš, Aneta — Ceraukstes-Griķu, Runcmanis, Rita — Līvbērzes, Bunte, Austra — Tērvetes, Rumpe, Biruta — Vecauces, Paegle, Arvīds — Umpārtes, Osis, Anese — Jaunpils, Bērziņš, Arnolds — Bērzmuižas, Krievāns, Gunārs — Sesavas, Priede, Vilma — Vecauces, Blumbergs, Velta — Tukuma, Zandbergs, Mirdza — Tukuma, Gruntmanis, Vilma — Iecavas lopk., Gildevics, Mirdza — Iecavas lopk., Zemīts, Aina — Iecavas lopk., Zeics, Rolands — Īles, Kalderauskis, Gunārs — Iecavas lop., Knīsis, Leontine — Garozas, Gailis, Roberts — Abguldes, Zommers, Kārlis — Tukuma. 22 dalībnieki — II. godalgas un 17 dalībnieki — III. godalgas.

Jelgavas novada mazpulku svētki un pieccīņas noritēja lielā saskaņā un sajūsmā, un, kaut gan programma bija plaša, mazpulku dalībnieki strādāja ar lielu aizrautību.

Vējā.

Meži šalc un šalc —
Vai tevi tie sauc? —
Vējpūta, vēja pūta
Domas tik jauc.

Saule riet, —
Sūna palīek jau mikla.
Vēji tāli vēl iet —
Sirds kā lapa top bikla.

Valentīna Lapiņa,
Barkavas mazpulka mazbiedre.

Lauksaimniecības tautas augstskolā

mācību sākums 1. oktobrī, beigas 1. maijā.

Kurss viengadīgs — praktiskās lauksaimniecības vajadzībām piemērots. Mācības notiek vakaros no pulkst. 17.30 līdz 22. Uzņem abēja dzimuma personas, ne jaunākas par 16 gadiem. Noteiktu priekšizglītību neprasa. Tuvākas ziņas un iespiestus noteikumus pieprasīt Baznīcas ielā 4-a, tālr. 21617.

Latvijas Lauksaimniecības kamera

Plaši zemnieku svētki Tirzā.

Tirzas lauksaimniecības biedrība kopā ar Tirzas mazpulku sarīkoja š. g. 18. augustā Tirzā plašu lauksaimnieku dienu, kuŗa pulcēja tādu apmeklētāju daudzumu, kāds Tirzā kopš sendienām nebija redzēts. Svētki iesākās ar dievkalpojumu Tirzas baznīcā, kur mazpulku mācītājs Arn. Lūsis iesvētīja Tirzas mazpulka jauno karogu. Svētrunā mācītājs aicināja veco un jauno paaudzi vienprātībā iet kopējus ceļus, sekojot Dieva un tautas vadoņa nospraustai dzīves līnijai. Lauksaimnieku dienu Tirzas skaistajā lauksaimniecības biedrības namā atklāja vietējās lauks. biedrības priekšnieks J. Ērmanis. Karogu Tirzas mazpulkam dāvāja un pasniedza L. L. Kameras mazpulku nozares vad. agr. K. Ķirsis un aicināja jaunatni pacelt savu dzimto pagastu atkal tai augstumā, kādā tas bijis senās dienās. Mazpulka vadītājs J. Vīgrants, saņemot karogu un nododot mazpulka priekšniekam J. Āzim, novēlēja jaunatnei sekmīgi pildīt uzliktos pienākumus. Tirzas mazpulku svētkos apsveica Gulbenes novada mazpulku inspektrise agr. O. Rezovska, Tirzas pagasta vecākais A. Kaudze, apkārtējo mazpulku un vietējo biedrību pārstāvji. Svētku svinības kuplināja Lizuma un Velēnas mazpulku pārstāvji piedaloties ar karogiem. Svinību dalībnieki ar sajūsmu nodziedāja „Dziesmu brīvai Latvijai" un uzsauca trīskārtēju „Lai dzīvo" mazpulku virsvadonim — Ministru prezidentam Dr. K. Ulmanim un nosūtīja apsveikuma telegrammu. Vakarā lauksaimniecības biedrības zālē notika Iekšlietu ministrijas pārstāvja K. Kocha priekšlasījums un Zemnieku drāmas teatra viesizrāde, izrādot M. Priedulājas „Dzimtenes dziesma."

INDRAS MAZPULKS.

svinēja savus atklāšanas svētkus. Skaisti dekorētās valsts pamatskolas telpās, špalerās nostājušies, mazpulka dalībnieki sagaidīja svētku viesus.

Svētkus ievadīja ar garīgo aktu Balbinovas draudzes mācītājs A. Lopatenoks. Mazpulka vadītājs, skolas pārzinis A. Lejiņš, norādīja uz mazpulku kustības straujo attīstību valstī un izjustos vārdos aicināja mazpulka dalībnieku vecākus un visu sabiedrību atbalstīt jaunos darba darītājus viņu darbos un pasākumos. Par mazpulka darbību īsu pārskatu nolasīja tā priekšnieks A. Ozoliņš.

Pēc svētku atklāšanas mazpulka dalībnieki nosūtīja telegrammu virsvadonim **Dr. K. Ulmanim.** Mazpulku rakstiski sveicinājis virsvadonis Dr. K. Ulmanis, Daugavpils novada mazpulku inspektors agr. Fr. Duksis un kaimiņu mazpulki.

Par mazpulku nozīmi un uzdevumiem referēja Indras raj. agr. Lācis. Mazpulku dalībnieki izpildīja vairākas koŗa dziesmas un, noslēdzot svētkus, izrādīja R. Vītola ludziņu „Baltzaļā karoga spēks." Apmeklētāju bija tuvu pie 500.

MĒRSRAGA MAZPULKS.

Mērsraga mazpulks nodibināts 1934. g. pavasarī ar 7 dalībniekiem. Pašreiz dalībnieku skaits pārsniedz 30. Mērsraga mazpulks jau pirmā gadā guva labus panākumus. Mazpulks piedalījās ar dzintara izstrādājumiem un dārzājiem VI. Kurzemes apgabala lauksaimniecības izstādē Liepājā un ieguva pirmo godalgu: tiesības uz zelta medaļu un 15 ls naudas balvu. Rudenī sarīkoja ražas apskati un arī svinīgā solījuma svētkus. Ražas apskatē mazpulka dalībnieki ieguva 5 pirmās godalgas. Arī Kur-

Mūsu mazpulka dalībniece

Vera Pozdņikovs

miruse š. g. 8. augustā.

Mīļā piemiņā paturēs

14. Jaunpiebalgas mazpulks.

Mūsu mazpulka dalībnieks

Alberts Dudars

miris š. g. 20. augustā.

287. Jaunsaules mazpulks.

zemes apgabala mazpulku pieccīņās Talsos 26. okt. 1934. g. Mērsraga mazpulka dalībnieki izcīnīja 14 godalgas.

Šogad bez parastajiem darbiem mazpulka dalībnieku druvās un kopējā mazpulka laukā, Mērsraga mazpulks 30. jūnijā sarīkoja pieccīņas. Šīs pieccīņas bij radījušas lielu interesi visā apkārtnē. Pieccīņu dalībnieki ieguva 13 pirmās vietas, 6 otras un 6 trešās. Pieccīņām sekoja R. Vītola, „Baltzaļā karoga spēks" brīvdabas izrāde. — Pašreiz mazpulka dalībnieki cītīgi gatavojas darbu izstādei Rīgā.

MĀRSNĒNU-STARTU MAZPULKA SĒRAS.

Mārsnēnu Startu mazpulka dalībnieks Raimons Janelsins 11½ gadus vecs, mira traģiskā nāvē 9. augustā.

Raimons bija viens no apdāvinātākiem un centīgākiem mazajiem darbiniekiem.

AUGĻU PĀRSTRĀDĀŠANAS KURSI MAZPULKĀ.

Indras mazpulks sarīkoja laikā no 2.—5. augustam bezmaksas 4 dienu gaŗus augļu pārstrādāšanas kursus, kas notika valsts pamatskolas telpās, Indrā.

MAZPULKU HUMORS

Joki.

„Nav joki," sacīja Kārlītis, pārnācis no sava biešu lauka, kur līdz ausu galiem bija nomālējies ar smago, līpīgo Zemgales mālu. „Bet tomēr mazpulka vadītājs tak tā teica: pēc lietus zeme labi jāuzirdina, lai bietes varētu izdarīt labu dziļelpošanu un usnes ar pienenēm arī bez žēlastības jāizravē no lauciņa, jo tās bietes jaunkundzēm no paša deguna noceļot kā garšīgo nitrofosku, tā zuperi ar vircu." „Joki nav un nebūs," piebalsoja Kārlīša tuvākais rada gabals — māte, redzot Kārlīša jaunās svētdienas bikses un tikko pašūtos svārkus vienos mālos. Jau sniedzas mātes visuvarenā roka un ņem žagaru bunti tikpat svinīgi, kā izpildu pristavs ūtrupnieka āmuru, kad Kārlītis drebošā balsī iesaucās: „Nē, mamm, tomēr joki vien bija, tagad es zinu, es izstāstīšu. Kad jau nu vadītājs tā teica par to zemes irdināšanu pēc lietus, es arī mudīgi vien vēl lietum līstot eju uz lauciņu: sak', cik šis nu ilgi līs, gan jau piekusīs. Kā tad, vēl drusku palīst un met mieru. Es mudīgi ar kapli bietēs un tik kaplēju un redz kā iznāca. Bet ko man vajadzēja darīt? Vai tu zini?" jautā Kārlītis jau drošāku sirdi, jo redz, ka „izpildu pristava" roka ar žagaru bunti ir nolaidusies uz leju. „Man vajadzēja drusku pagaidīt, lai zeme apžūst." Un šoreiz arī māte nolēma sodīšanu atlikt, lai „zeme apžūst," jo runāt ar tik centīgu zemkopi nav joki.

Man dzimtā druva.

Man dzimtā druva dārga, svēta,
Plaukst, zaļo, briest tur sēkla sēta.
Nāk rudens, zelta vārpas briedā līkst,
Sirds klusā laimē gavilē un tvīkst!

J. Kārkliņš.

„Katram savs kaktiņš, savs stūrītis zemes!"

Latvijas Lauksaimniecības kameras

Mazpulku loterijas galvenie vinnesti:

1) Ļoti skaista un vērtīga saimniecība — **Naudītes pagasta „Silakalni"**, uz Auces upes krasta, Zemgales auglīgā līdzenumā, 7 klm. no Bēnes stacijas. Kopplatība — 46 pūrvietas, no kuŗām 30 pūrv. aŗamzemes, 12 pūrv. pļavas un 4 pūrv. meža. Pavisam 8 ēkas: liela dzīvojamā māja ar 5 istabām un verandu, mūŗa lopu kūts — 20 govīm, cūkkūts, vistu māja — 400 vistām, klēts, labības šķūnis, malkas šķūnis un pirts. Augļu un ogulāju dārzs. **Vertība Ls 8.500,—.**
2) **Vasarnica** skaistākajā Latvijas atpūtas vietā — **Siguldā** — Pulkveža Brieža ielā 78. Māja atrodas šosejas malā — 15 min. gājienā no Siguldas stac. Gruntsgabals — 3½ pūrv. Dzīvojamā māja, ar 3 istabām un virtuvi. Pie mājas prāvs augļu un ogulāju dārzs.
3) **Ģimenes māja** — Slokā — **Jaunkauguru ielā 72**, 2 klm. no Slokas stac. un 500 metru no jūŗas. Gruntsgabals 1⅓ pūrv. Augļu un ogulāju dārzs ½ pūrv. Jaunā mūra dzīvojamā mājā 3 istabas, virtuve un veranda. Pāgrabs un šķūnis.
4) **2 ēdamistabas un 2 guļamistabas iekārtas Ls 5.000,— kopvērt.**
5) **3 motocikli — Ls 4.500,— kopvērtībā.**
6) **10 brīvi ceļojumi pa Latviju à Ls 100,— Ls 1.000,— kopvērtībā.**
7) **Lauksaimniecības mašīnas, sugas lopi, radio aparāti, augļu kociņi un dažādi mājas piederumi.**

Loterijas birojs Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, dz. 6 — Latvijas Lauksaimniecības kamerā — tālr. 20569, atvērts katru dienu no 9 līdz 15 un sestdienās no 9—13.

Izloze notiks 1935. g. 30. septembrī. **Vinnestu kopsumma — Ls 50.000,—. Katra loze Ls 1,—.**

Lozes dabūjamas pie visiem agronomiskiem darbiniekiem un mazpulku vadītājiem, stac. kioskos un Rīgas galvenā pastā un Kolonades kioskā.

„Katram savs kaktiņš, savs stūrītis zemes!"

PAZIŅOJUMI.

Mazpulku vadītājiem piesūtītie darbības pārskati — veidlapas jāizdala mazpulku dalībniekiem, lai tie tās izpildītu līdz ražojumu apskatei un pieliktu apskatē pie saviem izstādījumiem. Pēc ražojumu apskates, mazpulka valdei, saziņā ar vadītāju, jāsastāda visa mazpulka darbības pārskats 2 eksemplāros. Viens eksemplārs līdz š. g. 1. decembrim jāiesūta sava novada mazpulku inspektoram, bet otrs paliek mazpulkam.

* * *

Atgādinam, ka mazpulku dalībniekiem, kas nebūs abonējuši un lasījuši savu mēnešrakstu „Mazpulks", nepiešķirs godalgas ražojumu apskatēs.

* * *

Atgādinam, ka visiem mazpulku vadītājiem un dalībniekiem formas uzvalkos vai arī tikai cepurēs sasveicināšanās savā starpā obligatoriska un jāizdara militāri.

* * *

Visi mazpulku **nokavētie maksājumi** par piesūtīto literātūru, mēnešrakstu „Mazpulks" u. c. **jānokārto vēlākais līdz rudens ražojumu apskatei.** Mazpulku dalībniekus, kas savas saistības nebūs nokārtojuši, nevarēs godalgot.

* * *

417. Randaukas mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **417. Amuļu mazpulku.**

* * *

530. Dešu mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **530. Saukas-Dešu mazpulku.**

* * *

176. Pļavniekkalna mazpulks uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **176. Katlakalna mazpulku.**

* * *

445. Kalsnavas-Gribēnu mazpulku, uz pašu vēlēšanos, pievienojam **538. Kalsnavas mazpulkam.**

* * *

Mazpulka protokolu grāmatā jāieraksta pilnīgs mazpulka ražojumu apskates protokols, atzīmējot, kādi dalībnieki piedalījās ar ražojumiem, cik apmeklētāju un kādi dalībnieki godalgoti. Godalgošanas protokols jāraksta uz atsevišķas lapas divos eksemplāros: viens eksemplārs jāiesūta savam novada mazpulku inspektoram, bet otrs — jāuzglabā pie mazpulka aktīm un dokumentiem.

* * *

KALTĒTU CIGORIŅU NODOŠANA KARASPĒKA VAJADZĪBĀM.

1) Karaspēka vajadzībām nododamie kaltētie cigoriņi pagatavojami vienīgi no parastā cigoriņu auga, Cichorium intybus L. saknēm, tās sagriežot un izkaltējot. 2) Cigoriņu saknēm jābūt sagrieztām nelielos gabaliņos, apm. 2 cm caurmērā. 3) Cigoriņiem jābūt vienmērīgi izkaltētiem un nesagrauzdētiem, lai tos varētu atšķirt no citām saknēm. Cigoriņu ūdens saturs nedrīkst pārsniegt 15%. 4) Nododamiem cigoriņiem jābūt tīriem, bez smiltīm, sakņu smalkumiem smeltnēm un citiem netīrumiem. 5) Cigoriņi nedrīkst būt bojāti no stādu vai dzīvnieku valsts kaitekļiem.

Mazpulku vadītājiem armijas vajadzībām nododamie kaltēto cigoriņu daudzumi jāpieteic personīgi vai rakstiski Intendantūras galvenās Pārtikas noliktavas priekšniekam Rīgā, Rumpmuižas ielā Nr. 28 līdz 1935. g. 1. novembrim. Ja pieteikumu iesūta rakstiski, tad tas apmaksājams ar Ls 1,— zīmognodevu un bez tam atbildei pievienojama vēl viena zīmogmarka par Ls 1,—. Ja pieteikumu izdara personīgi, tad noliktavai jāiesniedz tikai viena zīmogmarka Ls 1,— atbildei. Paskaidrojumus, vai izziņas var pieprasīt pa tālruni Nr 92384. Ja neskaidros jautājumus vēlas noskaidrot rakstiski, tad iesniegumi nomaksājami ar zīmognodevu Ls 2,— apmērā.

Cigoriņu pieņemšanas dienas, pēc cenu apstiprināšanas Ministru kabinetā, apm. decembra mēnesī, Intendantūras galvenās pārtikas noliktavas priekšnieks piedāvājumu iesniedzējiem paziņos rakstiski. Ja cigoriņu piedāvājumi pārsniegs vajadzīgo daudzumu, tad iesniegumos minētos daudzumus proporcionāli samazinās.

Pēc rakstiska paziņojuma saņemšanas mazpulku vadītājiem cigoriņi personīgi jānodod Intendantūras noliktavā un ar parakstu jāapliecina, ka nodotos cigoriņus ražojuši tikai mazpulku dalībnieki. Ja kādam mazpulku vadītājām nav iespējams personīgi piedalīties pie cigoriņu nodošanas, tad viņš tos var nosūtīt uz noliktavu vai nu pa dzelzceļu, vai ar citiem transporta līdzekļiem, līdzdodot apliecību, apmaksātu ar Ls 1,— zīmognodevu, ka nosūtītais cigoriņu daudzums ir tikai mazpulka dalībnieku ražojums un jāuzrāda mazpulka vadītāja adrese, uz kādu nosūtama samaksa. Izdevumus par cigoriņu pārvešanu no st. „Zemitani" līdz noliktavai, proporcionālo zīmognodevu un naudas pārsūtīšanas izdevumus atvilks no izmaksājamās summas.

* * *

Mazpulku darbu izstāde notiks no š. g. 11. līdz 18. oktobrim Rīgā, Amatu biedrības telpās, Ķēniņu ielā 30. Visi izstādījumi izstādei iesūtāmi no š. g. 1. līdz 8. oktobrim **ar parasto ātrumu,** adresējot uz staciju **Rīga—Preču,** L. L. K. mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Pieizstādījumu nosūtīšanas nekas nav jāmaksā. Pārsūtīšanas izdevumus segs Lauksaimniecības kamera. Mazpulkam jāsedz vienīgi iesaiņošanas un piegādāšanas izdevumi līdz dzelzceļa stacijai. Izstādījumus arī atpakaļ nosūtīs līdz izsūtīšanas stacijai Lauksaimniecības kamera ar saviem līdzekļiem.

Ja mazpulks vēlas kādus izstādāmos priekšmetus pārdot, tad jāpieliek klāt saraksts par pārdošanas cenām un atzīme „pārdodams".

* * *

V. mazpulku kopējā sanāksme un valsts sacīkstes pieccīņā notiks š. g. 12. un 13. oktobrī Rīgā un Koknesē. Sanāksmes laikā notiks arī mazpulku līdumnieku izraudzīšana. Uz sanāksmi jāierodas no katra mazpulka **diviem dalībniekiem** un vadītājam, vai tā palīgam, **līdzņemot mazpulka karogu, dalībnieku nozīmes, biedru kartes, ja vien iespējams, mazpulku formas tērpos, vai vismaz cepurēs.**

Ja ne mazpulka vadītājs ne tā palīgs nevarētu braukt, tad sava mazpulka dalībniekus var pievienot kādam tuvākam mazpulkam, kura vadītājs brauc uz sanāksmi. Braucot uz sanāksmi līdzi jāņem arī vajadzīgais uzturs un silta gultas sega.

Pieccīņas notiks: 1) **rakstu darbā;** 2) **novērošanas gājienā;** 3) **Zirga aizjūgšanā un nojūgšanā;** 4) **zeķu lāpīšanā — meitenēm, grābekļu zaru likšanā — zēniem** un 5) **sakņaugu novākšanā vai zemes rakšanā.**

Tiem mazpulkiem, kuŗu dalībnieki (viens vai vairāki) piedalās pieccīņās vai kandidē uz līdumnieka nosaukumu, jāierodas Rīgā jau 11. oktobŗa rītā un plkst. 12 jāpiedalās izstādes atklāšanā, jāiepazīstas ar mazpulku izstādījumiem un 12. oktobŗa rītā

ar speciālvilcienu no Rīgas jāizbrauc uz Koknesi — piedalīties pieccīņās, līdumnieku izraudzīšanā un pļaujas svētkos.

Pārējiem mazpulkiem, kas sacensībā nepiedalās, jāierodas Rīgā 12. oktobŗa rītā, lai dienā iepazītos ar darbu izstādi un vakarā varētu izbraukt speciālvilcienā uz Koknesi, piedalīties 13. oktobŗa lielajos pļaujas svētkos, līdumnieku apbalvošanā un pieccīņu uzvarētāju godalgošanā.

No Kokneses varēs aizbraukt uz savām dzīves vietām š. g. 13. obtobŗa vakarā. Braucot uz sanāksmi un atpakaļbraucot dzelzceļa braukuma maksa būs pazemināta, iesniedzot stacijas priekšniekam parasto pieprasījumu ar skolas vai mazpulka zīmogu. Vairāk par diviem dalībniekiem no katra mazpulka nevarēs piedalīties kopējā braucienā uz Koknesi un sanāksmē. Ja no mazpulka būtu vairāk līdzbraucēju uz pļaujas svētkiem, tad tiem jābrauc atsevišķi un pilnīgi patstāvīgi vai kopā ar saviem vecākiem.

Vēlams, lai uz sanāksmi brauktu lielākie un spēcīgākie dalībnieki, kas vēlā rudens laika dēļ, nebaidītos no varbūtējās saaukstēšanās.

* * *

Valsts sacīkstēs pieccīņā varēs piedalīties tikai tie mazpulku dalībnieki, kuŗu vārdi ir publicēti „Mazpulkā" ar atzīmi, ka ieguvis pirmo vietu novada sacīkstēs.

* * *

Valsts sacīkstes aršanā un slaukšanā šogad nenotiks un tās ir pārceltas uz nākošo gadu.

* * *

Mazpulku dalībnieki-skolnieki un vadītāji-skolotāji, kas brauc uz sanāksmi un sacīkstēm tiks no skolas darba š. g. 11. un 12. oktobrī atbrīvoti.

* * *

390. Galvenās artilērijas noliktavas mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **390. Rīgas I. mazpulku.**

* * *

Mazpulku dalībnieku grupām, ne mazākām par 5 personām, braucot uz sacīkstēm, sanāksmēm, ekskursijās u. t. t. ar vadītāja izdotu pieprasījumu ir tiesība visās dzelzceļu stacijās saņemt 50% braukuma maksas pazemināju visu cauru gadu.

To nosaka Dzelzceļu Virsvaldes 334. rīkojums (Publ. „Valdības Vēstnesī" 1935. g. 24. aug. 191. numurā):

Apstiprinu 1935. g. 23. augustā. Satiksmes ministrs B. Einbergs.

334. rīkojums

par braukuma maksas pazemināju mazpulku dalībnieku braucieniem pa valsts dzelzceļiem.

1. Saskaņā ar Ministru kabineta š. g. 12. augusta lēmumu, mazpulku dalībnieku grupas, ne mazākas par 5 personām, pārvadājamas pa valsts dzelzceļiem 3. kl. vagonos par 50% pazemināt braukuma maksu.

2. Braukuma maksas pazemināju iegūšanai mazpulku dalībnieku grupām jāiesniedz izbraukšanas stacijā mazpulka vadītāja vai attiecīgas skolas pārziņa pieprasījums pēc šāda parauga:

(Paraugs.)

..... stacijas priekšniekam

Lūdzu pārvest pa valsts dzelzceļiem 3. kl. vagonā no ..... stacijas līdz ..... stacijai ..... mazpulka dalībnieku grupu,
(mazpulka nosaukums)
skaitā ..... personas (tanī skaitā ..... līdz 12 gadiem vecas personas)
(vārdiem)
aprēķinot braukuma maksu saskaņā ar Dzelzceļu virsvaldes 1935. g. 334. rīkojumu ar 50% pazemināju mu.

Pieprasījums derīgs no 19.... g. ..... līdz 19.... g. .....

Mazpulka vai skolas zīmogs

(Mazpulka vadītāja vai skolas pārziņa paraksts)

3. Kā turp-, tā atpakaļbraucienam vajadzīgs atsevišķs pieprasījums. Braucieniem no vietām, kur atrodas valsts dzelzceļu ceļojumu un transporta biroji („Celtrans") pieprasījumus braukuma maksas pazemināju mam var iesniegt arī pēdējiem.

4. Līdz 12. g. veciem mazpulku grupu dalībniekiem braukuma maksas 50% pazemināju ms aprēķināms no bērniem noteiktās braukuma maksas, bet vecākiem dalībniekiem — no maksas, kāda tarifā noteikta pieaugušiem pasažieriem.

5. Stacijas pret pieprasījumiem minēto grupu braucieniem izsniedz dažādu ieņēmumu kvīti un ekskursantu kuponus, bet „Celtrans" grupu braucienu biļeti un minētos kuponus.

6. Pieprasījumus, kā attaisnojošus dokumentus, stacijas pievieno dažādu ieņēmumu kvīts norakstam, bet „Celtrans" — grupu braucienu biļetes norakstam.

7. Vilcienu kontrolējošām personām jāpieprasa mazpulku grupu dalībniekiem uzrādīt reizē ar braukšanas dokumentiem arī mazpulka dalībnieka apliecību (biedru karti). Kas šādu apliecību nevar uzrādīt, uzskatāms par pasažieriem ar nepietiekošu biļeti.

Rīkojums stājas spēkā ar 1935. gada 27. augustu.

Dzelzceļu galvenā direktora palīgs K. Spriņģis.
Finanču direktors H. Mazkalniņš.

MĪKLAS.

ARITMĒTIKAS MĪKLAS ATMINĒJUMS.

(Sk. „Mazpulks" № 8.)

I.

```
  1 1 1 1 1
× 4 0 0 0 4
-----------
  4 4 4 4 4
0 0 0 0 0
  0 0 0 0 0
    0 0 0 0 0
4 4 4 4 4
-----------
4 4 4 4 8 4 4 4 4
```

II.

```
  2 2 2 2 2
× 2 0 0 0 2
-----------
  4 4 4 4 4
0 0 0 0 0
  0 0 0 0 0
    0 0 0 0 0
4 4 4 4 4
-----------
4 4 4 4 8 4 4 4 4
```

Pareizus atminējumus iesūtījuši sekoši mazpulku dalībnieki.

Umurgas: M. A. Ozoliņš; **Ugāles:** K. Fīrons; **Praulienas:** R. Bokmelders un J. Pabērzs; **Annas:** H. Žagare; **Brunavas:** P. Pavilons; **Aiviekstes:** J. Dābobols; **Lielvārdes:** M. Dīķis un A. Nollendorfs; **Lizuma:** M. Vilnis, E. Vilnis, un V. Sams; **Alsviķa:** G. Kechris; **Grostonas:** L. Ābeltiņš; **Tūjas:** B. Blaus; **Bēnes:** R. Zubrovics; **Ļaudonas:** A. Laukabriedis, V. Krūmiņš, J. Skroders, A. Jursiņš un A. Bleiva; **Naukšēnu:** J. Leiva un A. Papēdis; **Mazsalacas-Līču:** M. Riekstiņš; **Lēdurgas:** V. Rechtšprechers; **Sarkanmuižas:** L. Zablovskis;

Zeltiņu: E. Bebris; **Vaiņodes:** K. Povišils; **Rembates:** J. Džerens; **Bejas:** A. Dāvids; **Kokmuižas:** J. Blaus; **Trapenes:** H. Ķimelis; **Saldus:** K. Jaunpetrovičs; **Talsu:** V. Ezeriņš; **Paņemunes:** A. Vīksne; **Līvanu II.:** A. Lapsiņš; **Mežmuižas:** G. un V. Meļķizēdeki; **Staļģenes:** N. Štemme; **Jaunauces:** K. Krūna un J. Būda; **Pabažu:** A. Vītols; **Rencēnu:** R. Ķokle, V. Mentāls, G. Ārgalis, E. Šnikvalds un V. Meirēns; **Vecgulbenes:** E. Ķelle; **Ziemera:** R. Ratenieks un A. Cīrulis; **Ropažu:** H. Brants, A. Sultans un M. Šmits; **Nesteru:** A. Porkans; **Valmieras „Imanta":** A. Rechtšprechers; **Sērenes:** J. Balsers; **Kraukļu:** L. Melgailis; **Vecpiebalgas-Ogrenu:** E. Skaidrais; **Vecpiebalgas-Upītes:** E. Mērnieks un M. Niklass; **Golgauskas-Kropas:** J. Ķelle; **Mēdzulas-Ozoliņkalna:** E. Sprincis un R. Lāpītājs; **Engures:** J. Plostiņš un A. Ķikazs; **Alūksnes ģimn.:** J. Vīksna; **Sējas:** L. Štāls un Z. Segliņš; **Rankas-Lutera:** A. Vaško un P. Bundziņš; **Sinoles:** J. Justaments; **Rāmuļu:** R. Sliede; **Turnas:** L. Incis; **Taurkalnes-Vasku:** S. Vanags; **Sustas:** Ž. Ķuda, J. Vītols un R. Ķuda; **Puzes:** A. Rozentāls; **Daukstu:** E. Maltavnieks: **Jaungulbenes-Gulbīša:** E. Poišs; **Bolderājas:** R. Innus; **Ērģemes:** J. Sīlis, R. Dudelis, J. Ķikāns, L. Frīdenbergs, A. Kōts, O. Bacis un H. Poga; **Jaunlatgales II.:** A. Pelēkais; **Jāņa Cimzes:** A. Raikovskis.

AUGĻU DĀRZA SADALĪŠANAS UZDEVUMS.

(Uzdevis: R. Zubrovics, Bēnes mazpulka dalībnieks.)

Kāds mazpulku labvēlis dāvināja 6 mazpulka dalībniekiem augļu dārzu, nosacīdams, ka dārzs jāsadala savā starpā vienlīdzīgi un tā, lai sadalītie gabali būtu visi vienādi un katrā pa četri augļu koki.

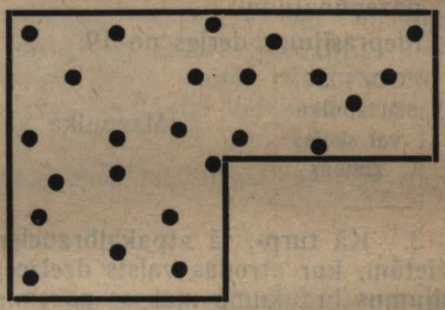

Kā mazpulka dalībnieki šo dārzu sadalīja? (Parādīt zīmējumā).

Mīklas atminējums iesūtāms „Mazpulka" redakcijai: Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, līdz š. g. 1. oktobrim uzdodot atminētāja vārdu, uzvārdu, mazpulka nosaukumu un Latv. lauks. kameras reģistrācijas numuru

Saturs:

	Lp. p.
Mazpulki šīs vasaras darbā. A. Roga	305
Tēvu zemes atbrīvotāji. A. Lūša novele	306
Diks un Roberts. A. M. Džeksons	313
Dzimtene. J. Norviļa kompozicija	315
Rudens tētiņš. R. Akera	316
Druvas zied. J. Bērziņa	319
Zemgaliešu mazpulka ekskursija pa Vidzemi	320
Vārpu balsis. R. Akera	322
Rudenī. E. Miķelsona	322
Būsim pieklājīgi. H. Ozola	323
Mans patīkamais lauku darbs	323
Ievainojumi un viņu pārsiešana. Dr. R. Avotiņš	324
Lopbarības ražošana un lopu ēdināšana. Prof. Dr. agr. J. Vārsbergs	325
Par mazpulku lugām. Ad. E.	326
Vērtīga grāmata	327
Katram pieejams praktisku lauksaimniecības zināšanu avots. Doc. Dr. J. Apsīts	328
Laiks stādit sīpolaugus. H. Kalmiņš	329
Vērosim laiku Agr. A. Ķibens	331
Meža rožu paaugļu ievākšana. R. Jākobsons	333
Mazpulka dalībnieka pašreizējie pienākumi. Agr. K. Ķirsis	334
Kas tagad darāms mazpulku dalībniekiem-lopkopjiem	335
Mazpulku dzīve	337
Mazpulku humors	346
Paziņojumi	347
Mīklas	350

Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

L. Audzes grām. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a (L. L. Centrālbiedrības gr. sp. nomnieks).

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika.
Rigā, Tērbatas ielā 78, tāļr. 92227.

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tāļr. 27629.

Pastāvigi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes.

Apavu nams „ALMA",

Rīgā, Kr. Barona ielā № 15.

KRĀSAS

ir nepieciešamas Jūsu dzīvokļa skaistumam un higienai. Lietojiet tikai mūsu īstās, skaistās krāsas.

Fabrikas noliktavas:

Rīgā, Lāčplēša ielā 52/54 un Dzirnavu ielā 66, blakus Konzumam.

A/S. **Ed. ROZĪTS**

Uzpērk no zemkopjiem un mazpulku dalībniekiem:

Baltos zirņus, I lab.,	Magoņu sēklas,
Baltās pupiņas,	Kaņepes,
Ķimenes,	Anīsu,
Koriander,	Saules puķu sēklas,
Maļorānu,	Vietējos apiņus

K. A. Bušs,

Miltu un koloniālpreču lielt̄irgotava,
Kungu ielā 23, tāļr. 20829.

Krusas postījumu dēļ **pārdodu** 1 g. 4 mēn. vecu

kumeļu-ķēvīti

par Ls 240.—

Platones pag. Paitenos.

Visas **mācibas un darbvedibas grāmatas** kā arī **mācības līdzekļus**

visizdevigāki iepirksiet

Izglītības Ministrijas Mācības līdzekļu nodaļā

Rīgā, Kr. Barona ielā 4. Tāļrunis 29112.

K. Bodnieka

manufaktūras preču tirgotava

Rīgā, Kr. Barona ielā № 28-a.

Nodaļas: Rūjienā, Rīgas ielā № 2.
Talsos, Lielā ielā № 38.
Jelgavā, Pils ielā № 6/8.

Pastāvīgi krājumā:

Zīda un vilnas audumi.

Baltpreces.

Logu priekškari, celiņi, mēbeļu drānas.

Jēkabs Martinsons

Dibin. 1872. g. īp. M. BAIŽE

Dzelzs-tērauda preču tirgotava

Rīgā, Tērbatas ielā 9/11.

Tāļr.: veikals 27808,
kantoris 26548,
veikalvedis 32606.

Dzelzs. Skārds. Tērauds. Naglas. Stiepules. Lauksaimniecības un dārzsaimniecības piederumi. Darba rīki — galdniekiem, kalējiem u. t. t. **Dažādi būvapkalumi, mājsaimniecības rīki. Elektrotechniskie piederumi. Nažu un trauku preces.**

Mazpulku formas tērpam

vidusjostas,

kā arī visādus citus formas tērpu piederumus karavīriem, aizsargiem, vanagiem u. t. t., sporta, ceļošanas piederumus un visādas piemiņlietas no ādas ar latviskiem ornamentiem piedāvā

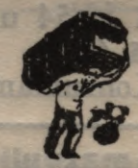

A./S. A. Ratfelders,

Rīgā,
Kaļķu ielā № 11.

Pašu ražojums

Vairumā. Mazumā.

3-mēnešu mājturības kursus

sarīko **Rīgā no š. g. 20. septembŗa.**

Jāpieteicās Mājturības nodaļā, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, 5. dz. Tāļr. 26317.

Latvijas Lauksaimniecības kamera.

Melnos rudzus

un

staipekļu pulveri

pērk

K/S Brūno Frobeens

Rīgā, Ģildes laukumā.